

**Sprawozdanie za 2017 rok
z realizacji „Programu Wsparcia
i Aktywizacji Społecznej Seniorów
na terenie Miasta Lublin w latach
2016-2020”**

Spis Treści:

Wprowadzenie	3
Cel 1: Wzrost jakości i dostosowywanie oferty usług społecznych służących wyrównywaniu szans i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu seniorów oraz bezpieczeństwu społecznemu	5
Zadanie 1: Doskonalenie systemu wsparcia dla seniorów funkcjonujących samodzielnie w środowisku	5
Zadanie 2: Doskonalenie i rozwój systemu wsparcia dla osób niemogących funkcjonować samodzielnie w środowisku	11
Zadanie 3: Zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych i przeciwdziałanie przemocy wobec nich	13
Cel 2: Organizacja działań w ramach ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej seniorów ..	15
Zadanie 1: Propagowanie zdrowego stylu życia	15
Zadanie 2: Zwiększanie dostępności do usług medycznych	19
Cel 3: Wspieranie różnych form aktywności społecznej seniorów	21
Zadanie 1: Realizacja działań wpływających na wzrost aktywności społecznej osób starszych, w różnych dziedzinach życia	21
Zadanie 2: Aktywizacja obywatelska seniorów	28
Zadanie 3: Wykorzystanie potencjału seniorów i przeciwdziałanie ich marginalizacji z uwagi na wiek na rynku pracy	34
Zadanie 4: Wzmacnianie integracji międzypokoleniowej	36
Cel 4: Zwiększanie efektywności działań poprzez współpracę instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych	40
Zadanie 1: Rozszerzanie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych	40
Zadanie 2: Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w realizacji usług świadczonych na rzecz osób starszych	43
Zadanie 3: Współpraca instytucji i organizacji w zakresie upowszechniania informacji o oferowanych usługach na rzecz osób starszych	44
Zadanie 4: Organizacja inicjatyw promujących aktywność i pozytywny wizerunek seniorów w społeczeństwie	46

Wprowadzenie

Celem głównym Programu na rzecz najstarszych mieszkańców miasta Lublin jest:

**Poprawa jakości życia i funkcjonowania seniorów oraz
pobudzenie i wspieranie aktywności społecznej**

Misją Programu jest zwiększenie dostępności do usług wspierających i aktywizujących dzięki zacieśnieniu współpracy międzysektorowej i wypracowaniu innowacyjnych instrumentów wsparcia i aktywizacji.

„Program Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020” zakłada kontynuację działań podejmowanych w ramach dwóch poprzednich jego edycji.

Cele szczegółowe:

1. Wzrost jakości i dostosowywanie ofert usług społecznych służących wyrównywaniu szans i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu seniorów oraz bezpieczeństwu społecznemu.
2. Organizacja działań w ramach ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.
3. Wspieranie różnych form aktywności społecznej seniorów.
4. Zwiększanie efektywności oddziaływań poprzez zacieśnienie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych w zakresie kultury, edukacji, sportu, dostępności, adaptacji przestrzeni itp.

Cele szczegółowe stanowią wyjście do sformułowania zadań, które wyznaczają kierunki ich realizacji. Konkretnie działania wynikają przede wszystkim z potrzeb najstarszych mieszkańców Miasta Lublin.

Głównymi realizatorami działań w ramach Programu są:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie;
- Zespół Ośrodków Wsparcia;
- przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez Miasto Lublin;
- domy kultury i inne instytucje kulturalne;

- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych;
- Wydział Sportu i Turystyki;
- Biuro – Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej

W realizację zadań w ramach Programu zaangażowani są również partnerzy, bez których realizacja wielu działań nie byłaby możliwa:

- Komenda Miejska Policji;
- organizacje pozarządowe;
- rady dzielnic

Należy podkreślić, że przedstawione poniżej dane liczbowe wskaźników nie obrazują w pełni ilość osób objętych realizowanymi działaniami, ponieważ otwarty charakter imprez środowiskowych (np. Lubelskie Dni Seniora, festyny, pikniki) nie daje możliwości zebrania miarodajnych danych liczbowych dotyczących osób objętych realizowanymi działaniami.

Źródła finansowania

Działania realizowane były z zaangażowaniem środków finansowych Gminy Lublin, jak również środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych zarówno przez Gminę jak również przez organizacje pozarządowe i instytucje prowadzące działania na rzecz seniorów.

C.1. Wzrost jakości i dostosowywanie oferty usług społecznych służących wyrównywaniu szans i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu seniorów oraz bezpieczeństwu społecznemu.

C.1.1. Doskonalenie systemu wsparcia dla seniorów funkcjonujących samodzielnie w środowisku

C.1.1.1. Bieżące diagnozowanie potrzeb i oczekiwań osób starszych w odniesieniu do dostępności oferty usług wspierających

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Wskaźniki:	- liczba przeprowadzonych diagnoz i analiz sytuacji osób starszych w poszczególnych dzielnicach miasta – 3033 wywiadów środowiskowych

C.1.1.2. Podnoszenie jakości usług i dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Wskaźniki :	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, dziennych ośrodków wsparcia – 1545 - liczba osób korzystających z usług opiekuńczych - 1496 - liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych – 103 (rzeczywista liczba 1 545, gdyż 54 osoby skorzystały równolegle z dwóch rodzajów usług) - liczba osób korzystających z dziennych ośrodków wsparcia - 563, w tym: Centra Dniennego Pobytu : 316 Kluby Seniora : 214 Świetlica dla Seniorów - 33

C.1.1.3. Rozszerzenie i modyfikowanie wachlarza świadczonych usług wspierających przez ośrodki wsparcia i inne instytucje w zależności od sygnalizowanych potrzeb seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba nowych usług, form wsparcia i inicjatyw dla seniorów - 3

C.1.1.4. Tworzenie nowych placówek oferujących usługi wspierające w ciągu dnia w odpowiedzi na rozpoznane potrzeby społeczności lokalnej w poszczególnych dzielnicach

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Wskaźniki:	- liczba nowych placówek dla seniorów (tj. dzienne domy pobytu, kluby seniora, świetlice) – 2 nowe Kluby Seniora: KS „Nad Zalewem”, KS „Kalina”

C.1.1.5. Rozwój różnorodnych nowatorskich form wsparcia, pomocy i opieki mających na celu samodzielne funkcjonowanie seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Wskaźniki:	- nowe formy wsparcia celem usamodzielnienia się seniorów – 1 (utworzenie Punktu Domowej Opieki w Śródmieściu)

C.1.1.6. Rozwój różnorodnych form mieszkalnictwa dostosowanego dla potrzeb seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba mieszkań przystosowanych do potrzeb seniorów - 0 - liczba seniorów korzystających z mieszkań dostosowanych do ich potrzeb - 0 W 2017 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.1.1.7. Wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych technologii w realizacji usług społecznych, w tym usług teleopieki i teleinformatycznych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu • organizacje pozarządowe
Wskaźniki:	- liczba seniorów objętych teleopieką – 0 W 2017 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.1.1.8. Stałe doskonalenie kadr pomocy społecznej w zakresie potrzeb osób starszych i ich realizacji

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • Zespół Ośrodków Wsparcia
Wskaźniki:	- liczba przeszkolonych pracowników – 113 osób

C.1.1.9. Uwzględnianie potrzeb osób starszych w dokumentach strategicznych Miasta Lublin

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba dokumentów strategicznych zawierających informacje nt. seniorów - 7

Opis:

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2014-2020
2. Program Aktywności Lokalnej Mieszkańców Miasta Lublin na lata 2014-2020
3. Program Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie miasta Lublin na lata 2016-2020
4. Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Lublina na lata 2016-2020

5. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
 6. Strategii Rozwoju Kultury Lublina na lata 2013-2020
 7. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

C.1.1.10. Inicjowanie działań samopomocowych – pomoc sąsiedzka, rozwój wolontariatu

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • organizacje pozarządowe
Wskaźniki:	- liczba wolontariuszy przygotowanych i zaangażowanych w działania senioralne - 192

C.1.1.11. Stałe doskonalenie poziomu i standardu usług socjalnych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • Zespół Ośrodków Wsparcia • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> - liczba audytów, szkoleń, certyfikatów – 65 certyfikatów - liczba kontroli wewnętrznych - 22 - liczba kontroli zewnętrznych - 17 - liczba szkoleń - 16

C.1.1.12. Organizacja poradnictwa dla osób starszych, ich rodzin i opiekunów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • organizacje pozarządowe
Wskaźniki:	- liczba porad udzielonych seniorom - 7571

Opis:

W 2017 r. pracownicy socjalni udzielili 931 porad dla seniorów, dotyczących m.in: niebezpieczeństw związanych z wysokimi temperaturami, działań profilaktyczno-osłonowych związanych z niskimi temperaturami, możliwości objęcia wsparciem asystenta osoby niepełnosprawnej Fundacji Fuga Mundi, zamiany lokalu mieszkalnego o wyższym standardzie, zamiany placówki Podstawowej Opieki Zdrowotnej usytuowanej bliżej miejsca zamieszkania Klienta oraz skompletowania dokumentacji do ZUS celem otrzymania świadczenia emerytalnego.

W Biurze ds. Osób Niepełnosprawnych funkcjonuje Ośrodek Informacji Osób Niepełnosprawnych, którego beneficjentami są także niepełnosprawni seniorzy. Nie prowadzi się statystyk w zakresie ilości porad z podziałem na wiek. W 2017 roku Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych udzieliło 4587 porad, w tym 413 porady udzielone były przez specjalistów (psycholog i tłumacz języka migowego). Podczas Targów Pracy i Lubelskich Targów Aktywności Osób Niepełnosprawnych funkcjonował punkt informacyjny Biura.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Lubelski Oddział Okręgowy udziela porad w każdym dniu w godz. 9:00- 13:00 osobiście i przez telefon. W ciągu dnia od 8.00 do 10.00 indywidualnie osobom starszym i niepełnosprawnym.

Na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. Z 2017 r. poz. 2030) na terenie miasta Lublin utworzonych zostało 14 punktów, w których osoby uprawnione mogą skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej. Połowę punktów nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzą wyłonione w otwartym konkursie ofert organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego. W pozostałych siedmiu punktach nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest przez adwokatów i radców

prawnych wskazanych przez Okręgową Radę Adwokacką oraz Radę Okręgowej Izby Radców Prawnych, na podstawie umów zawartych z Gminą Lublin.

Jedną z kategorii osób uprawnionych do uzyskania bezpłatnej porady są osoby, które ukończyły 65 lat. W 2017 r. na terenie miasta Lublin z tej formy pomocy skorzystały łącznie 1833 osoby, które ukończyły 65 rok życia (z porad udzielanych w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe skorzystało 1097 osób powyżej 65 roku życia, zaś z porad udzielonych przez adwokatów i radców prawnych skorzystało 736 osób powyżej 65 roku życia).

C.1.1.13. Upowszechnianie informacji o dostępności do usług świadczonych na rzecz osób starszych przez instytucje i organizacje na terenie miasta

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• organizacje pozarządowe
Wskaźniki:	- informatory, strony internetowe

Opis:

Strony internetowe:

www.mopr.lublin.eu; www.lublin.pck.pl, www.facebook.com/pcklublin; www.dps-michelisowej.lublin.pl; www.facebook.com/dpsnwlublin, ddkbronowice.pl, www.lublin.eu (zakładka seniorzy), www.pzerii.lublin.pl.

Przez cały 2017 r. Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych dystrybuowało Miejski Informator dla Niepełnosprawnych Mieszkańców Miasta Lublin.

W placówkach oświatowych plakaty i ulotki dotyczące różnorodnych informacji i ciekawych inicjatyw oraz wydarzeń organizowanych w mieście, np. zajęcia w klubach, umieszczane były w holu na tablicach ogłoszeniowych.

Wydział Organizacji Urzędu Miasta Lublin przeprowadził kampanię informacyjną służącą rozpropagowaniu wiedzy o możliwościach dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności zaś informacje dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej zostały upowszechnione:

- na stronie internetowej miasta Lublin:

<http://lublin.eu/urząd-miasta-lublin/jak-zalawic-sprawę/nieodpłatna-pomoc-prawna/>;

- w Biurach Obsługi Mieszkańców, zlokalizowanych na terenie miasta Lublin (ul. Wieniawska 14, ul. Filaretów 44, ul. Szaserów 13-15, ul. Franciszka Kleeberga 12a, ul. Władysława Jagiełły 10, ul. Pocztowa 1, ul. Wojciecha Żywnego 8, plac Króla Władysława Łokietka 1) (w formie plakatów i ulotek promujących system nieodpłatnej pomocy prawnej);

- we wszystkich budynkach Urzędu Miasta Lublin;

- we wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzonych na terenie miasta Lublin.

W ramach prowadzonej kampanii wystosowano pisma, do których dołączono plakaty i ulotki promujące nieodpłatną pomoc prawną - z prośbą o możliwie jak najszersze rozpowszechnienie informacji o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej wśród mieszkańców - do następujących placówek oraz uzgodniono sposób rozpowszechniania przekazanych plakatów i ulotek: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, Zarząd Transportu Miejskiego, Wydział Oświaty i Wychowania, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, Miejska Biblioteka Publiczna, Stowarzyszenie Żołnierzy Batalionów Chłopskich w Lublinie, Oddział Związku Inwalidów Wojennych RP w Lublinie, Lubelski Zarząd Wojewódzki Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych (informacja została przekazana również do miejskich, miejsko-gminnych oraz gminnych kół zrzeszających Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych), Zarząd Obszaru Wschodniego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”, Przewodniczący Zarządów wszystkich dzielnic funkcjonujących na terenie miasta Lublin, Miejski Urząd Pracy, Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie, Oddział Regionalny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Lublinie, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Przyrodniczy, Politechnika Lubelska, Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza, Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji, Wyższa Szkoła Nauk Społecznych, domy kultury: Dom Kultury „Czechów”, Dom Kultury LSM, Dom Kultury „Węglin”, Dom Kultury „Skarpa”, Młodzieżowy Dom Kultury „Pod Akacją”, Dom Kultury „Bronowice”, Centrum Kultury, sądy: Sąd

Rejonowy Lublin-Wschód, Sąd Rejonowy Lublin-Zachód, Sąd Okręgowy w Lublinie, Sąd Apelacyjny w Lublinie, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie, prokuratury: Prokuratura Rejonowa Lublin-Północ, Prokuratura Rejonowa Lublin-Południe, Prokuratura Okręgowa w Lublinie.

Prośba o rozpropagowanie informacji o nieodpłatnej pomocy prawnej została również przekazana do Archidiecezji Lubelskiej. Przekazano 70 plakatów promujących nieodpłatną pomoc prawną które zostały rozdysponowane w lubelskich oraz podlubelskich parafiach. Kanclerz Kurii Metropolitarnej w Lublinie rozesłał ponadto do proboszczów lubelskich parafii prośbę o zamieszczenie w ogłoszeniach parafialnych informacji o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Informację o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej udostępniono na oficjalnym profilu miasta Lublin na Facebooku (<https://plpl.facebook.com/MiastoLublin/>).

Informacje o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej zostały umieszczone również na stronach internetowych następujących podmiotów:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie: <http://www.mopr.lublin.eu/>;
- Miejski Urząd Pracy:
http://www.mup.lublin.pl/formy_aktywizacji/aktualnosci_komunikaty_ogloszenia/Nieodplatna-pomoc-prawna/idn:637.html;
- Uniwersytet Medyczny:
<http://www.umlub.pl/uczelnia/informacje/aktualnosci/art,5459,nieodplatna-pomoc-prawna.html>

C.1.1.14. Rozwój wolontariatu międzypokoleniowego oraz senioralnego

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • organizacje pozarządowe
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - wolontariat międzypokoleniowy - 143 - wolontariat senioralny: 63

Opis:

Lubelskie domy pomocy społecznej we współpracy z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi prowadziły działania propagujące wolontariat wśród seniorów i na ich rzecz.

Wolontariat międzypokoleniowy i senioralny funkcjonował w trakcie realizacji Projektu „60+16” i obejmował 10 uczniów szkoły średniej, 5 studentów Uniwersytetu Medycznego oraz 20 seniorów.

W wielu organizacjach pozarządowych wolontariat rozwijał się i dostosowywał w zależności od bieżących potrzeb.

C.1.1.15. Współpraca z uczelniami w zakresie przygotowywania kadr do pracy na rzecz seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • uczelnie wyższe
Wskaźniki:	- liczba studentów przygotowanych do pracy na rzecz seniorów - 246

Opis:

Na terenie domów pomocy społecznej studenci lubelskich szkół wyższych i szkół policealnych mieli możliwość odbywania praktyk studenckich m.in. z zakresu pielęgniarstwa, rehabilitacji i fizjoterapii oraz dietetyki a także pracy socjalnej, natomiast absolwenci odbywali staże zawodowe.

W dniach 3-8 kwietnia 2017r. odbył się III. Tydzień Pracy Socjalnej na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, będący częścią Ogólnopolskiego Tygodnia Pracy Socjalnej PSSPS w *Trosce o człowieka*. Organizatorem wydarzenia był Zakład Pracy Socjalnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS. Wydarzenie patronatem honorowym objęła Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Pani Elżbieta Rafalska, Polskie Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej oraz Polskie Towarzystwo Gerontologiczne, oddział Lublin. Jednym z wydarzeń była prezentacja filmu „Zmarszczki” dla studentów pracy socjalnej UMCS, połączona z dyskusją panelową poprowadzoną przez dr Hannę Kachaniuk, eksperta w dziedzinie gerontologii, członka Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego w Lublinie. Celem spotkania było podjęcie dyskusji na temat wizerunku osób starszych w oczach studentów, uświadomienie im potrzeb ludzi starszych i nakreślenie wizji pomocy seniorom.

W dniu 06.04.2017 r. odbył się wykład znakomitego eksperta w dziedzinie pomocy społecznej i pracy socjalnej – dr hab. Dobroniegi Trawkowskiej, prof. nadzw. UAM. Pani Profesor wygłosiła prelekcje na temat „Praca socjalna z rodziną. Między opieką a pomocą” dla studentów, pracowników wydziału Pedagogiki i Psychologii, jak i pracowników instytucji pomocy społecznej.

Zakład Pracy Socjalnej UMCS realizuje projekt „Od aspiranta pracy socjalnej do pracownika socjalnego” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Projekt skierowany jest do 46 osób – aspirantów pracy socjalnej z terenu 4 województw: lubelskiego, podlaskiego, mazowieckiego i warmińsko-mazurskiego, który na specjalności Praca socjalna z rodziną i seniorem przygotowuje się do pracy z osobami starszymi.

Zakład Pracy Socjalnej UMCS prowadzi kierunek praca socjalna (studia licencjackie) - liczba studentów łącznie na trzech rocznikach wynosi ok. 140 osób, które w ramach specjalności *Praca socjalna z rodziną i seniorem* przygotowuje się do pracy z osobami starszymi.

Pani dr hab. Anna Kanios, prof. nadzw. pełni funkcję vice przewodniczącego Oddziału lubelskiego Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego w ramach którego podejmowane są działania promujące pracę socjalną z seniorem m.in. wśród studentów różnych kierunków studiów.

C.1.2. Doskonalenie i rozwój systemu wsparcia dla osób niemogących funkcjonować samodzielnie w środowisku

C.1.2.1. Dostosowywanie oferty usług całodobowych do występujących potrzeb i zgłaszanego zapotrzebowania

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Wskaźniki:	- liczba instytucji oferujących osobom starszym całodobową opiekę - 7 domów pomocy społecznej

Opis:

1. Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty
2. Dom Pomocy Społecznej „Betania”
3. Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie
4. Dom Pomocy Społecznej „Kalina”
5. Dom Pomocy Społecznej im. Wiktorii Michelisowej
6. Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Jana Pawła II
7. Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko – Chełmskiej

C.1.2.2. Utrzymanie standardów usług świadczonych w domach pomocy społecznej

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Wskaźniki:	- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi – 781 (mieszkańcy Domów Pomocy Społecznej)

C.1.2.3. Organizacja innowacyjnych usług dla mieszkańców domów pomocy społecznej

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Rodziniejednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba innowacyjnych usług całodobowego wsparcia dla seniorów - 2

Opis:

Na szczególną uwagę zasługują:

- Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego w ramach funkcjonowania Centrum Kulturalno-Edukacyjnego „U Michelisowej”
- Kinesiotaping dla seniorów

C.1.2.4. Tworzenie rodzinnych domów pomocy społecznej dla osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Rodziniejednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba nowych rodzinnych domów pomocy społecznej dla seniorów - 0

Opis:

W 2017 roku projekt utworzenia dwóch rodzinnych domów pomocy przy Domu Pomocy Społecznej „Kalina” ul. Kalinowszczyzna 84, złożony w 2016 roku ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, uzyskał pozytywną ocenę i został zakwalifikowany do realizacji w 2018 roku.

C.1.2.5. Rozwój instytucji zapewniających całodobową opiekę osobom starszym

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba nowo utworzonych placówek - 0

Opis:

W 2017 roku projekty, które zostały złożone w 2016 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, tj.

1. Utworzenie Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną przy Domu Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty ul. Głowackiego 26 oraz utworzenie min. 24 mieszkań dla osób dorosłych i starszych z niepełnosprawnością intelektualną, oraz

2. Utworzenie 30 miejsc stałego pobytu dla osób z chorobami otępiennymi przy Domu Pomocy Społecznej „Kalina” ul. Kalinowszczyzna 84

uzyskały pozytywną ocenę i są zakwalifikowane do realizacji w 2018 roku.

C.1.2.6. Wspieranie rozwoju domowych usług opiekuńczych świadczonych przez osoby prawne prowadzące działalność w formie świadczeń opiekuńczych, w tym: przez podmioty ekonomii społecznej/organizacje obywatelskie realizujące zadania w typie działalności pożytku publicznego

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe
Wskaźniki:	- liczba podmiotów wspierających domowe usługi opiekuńcze - 3

Opis:

- Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy
- Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Lublinie
- Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego

C.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych i przeciwdziałanie przemocy wobec nich

C.1.3.1. Organizowanie programów ukierunkowanych na nabycie umiejętności skutecznego reagowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• Komenda Miejska Policji• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba zrealizowanych programów i projektów w zakresie bezpieczeństwa seniorów - 13

Opis:

Wśród realizowanych działań na szczególną uwagę zasługują warsztaty samoobrony przeprowadzone w Świetlicy dla Seniorów, przy ul. Puchacza 6 oraz szkolenia w domach pomocy społecznej, w trakcie których seniorzy dowiadawali się, jak nie dać się naciągnąć oszustom.

W Dzielnicowym Domu Kultury Bronowice zostało zorganizowane jedno wydarzenie ukierunkowane na nabycie umiejętności skutecznego reagowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa. Podczas spotkania w Pracowni Kultury Maki funkcjonariusze z Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie omówili zagrożenia, z jakimi seniorzy mogą się spotkać w życiu codziennym m.in. w miejscu zamieszkania, podczas dokonywania transakcji finansowych, korzystania ze środków komunikacji miejskiej oraz w trakcie podróży. Szczególną uwagę zwrócono na zachowanie należytej ostrożności podczas robienia zakupów w sklepach i targowiskach oraz na oszustów, próbujących pod różnymi legendami, wyłudzić pieniądze od osób starszych.

Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie we współpracy z Wydziałem Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego zrealizował działanie pn. „Oszustom – STOP”. W ramach przedmiotowego przedsięwzięcia zaplanowano: organizację konferencji szkoleniowych dla osób starszych i samotnie mieszkających, wydruk materiałów profilaktycznych, (ulotki, plakaty), zakup gadżetów profilaktycznych (odblaski, osobiste alarmy zapobiegające kradzieży), emisję spotów profilaktycznych z zakresu bezpieczeństwa osób starszych oraz promowania nowoczesnych narzędzi komunikacji z Policją.

Zrealizowane działania:

- zorganizowanie konferencji szkoleniowej w ramach programu profilaktycznego „Oszustom – STOP” pod nazwą „Bezpieczny Senior” dla grupy 200 osób w hotelu Viktoria w Lublinie w dniu 1 grudnia 2017 roku;
- nagranie i emisja spotu profilaktycznego przez TVP 3 w Lublinie do programu „Oszustom – STOP”;
- zakup i kolportaż materiałów: plakaty i ulotki edukacyjne, zawieszki, breloki, opaski odblaskowe, gadżety (personal alarm).

W ramach działań podejmowanych na rzecz wzrostu poczucia bezpieczeństwa społeczności lubelskiej w 2017r. funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Lublinie zrealizowali szereg działań edukacyjnych skierowanych do osób starszych - przeprowadzono 112 spotkań z osobami starszymi.

Na potrzeby zwiększenia świadomości społeczności lubelskiej policjanci KMP w Lublinie propagowali ulotkę i plakat „Porady dla Seniora”, które dzielnicowi przekazywali do zamieszczania przez administracje osiedlowe w blokach mieszkalnych, w budynkach użyteczności publicznej jak również w wiatach przystankowych. Ponadto w pojazdach MPK wyświetlano spot informacyjny skierowany do seniorów przypominający o zasadach bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania. Nawiązano również współpracę z Kurią Lubelską, która włączyła się w akcję informacyjno – ostrzegawczą. Księża podczas niedzielnej mszy głosili apel skierowany do parafian, celem ostrzeżenia ich, by zachowali czujność i nie stali się ofiarami przestępstw oraz jak powinni postępować w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa.

Policjanci wzięli udział w 34 festynach, podczas których przekazywano uczestniczącym osobom zasady codziennego bezpieczeństwa, zwracając szczególną uwagę na powtarzające się przestępstwa, których ofiarami najczęściej są osoby starsze, oraz przekazywano ulotki „Porady dla seniora.”

W związku z powtarzającymi się przestępstwami na tzw. „policjanta”, w wyniku których oszuści podając się za funkcjonariusza policji przekonują swoje ofiary o zagrożonych w bankach oszczędnościach, zorganizowano dwa szkolenia dla 30 pracowników banku, podczas których policjanci podzielili się własnymi spostrzeżeniami,

przekazali uczestnikom szkolenia informacje, jakie zachowania osób wypłacających pieniądze powinny ich zaniepokoić, jak również jakie podejmować działania w sytuacji zagrożenia.

C.1.3.2. Zacieśnienie współpracy różnych instytucji w zakresie przeciwdziałania nieuczciwym praktykom wobec osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• Komenda Miejska Policji• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba zaangażowanych instytucji działających w zakresie przeciwdziałania nieuczciwym praktykom wobec starszych osób - 14

Opis:

Komenda Miejska Policji w Lublinie w zakresie przeciwdziałania nieuczciwym praktykom wobec osób starszych nawiązała kontakt z: Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacji Lublin, Agencją Reklamową Modart, Zarządem Transportu Miejskiego w Lublinie, administracjami osiedlowymi, Kurią Lubelską, przedstawicielami banków działających na terenie miasta Lublina, MOPR w Lublinie, klubami seniorów, Centrum Aktywizacji Seniorów MOPR w Lublinie, Ośrodkami Pomocy Społecznej w Lublinie, Uniwersytetem II i III Wieku, Stowarzyszeniem Diabetyków, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi.

C.2. Organizacja działań w ramach ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej seniorów

C.2.1. Propagowanie zdrowego stylu życia

C.2.1.1. Rozwój edukacji prozdrowotnej - promocja zdrowego stylu życia (prawidłowe żywienie, aktywność fizyczna, profilaktyka chorób wieku starszego, zdrowie psychiczne)

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• Zespół Ośrodków Wsparcia• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki służby zdrowia
Wskaźniki:	- liczba osób uczestniczących w inicjatywach promujących profilaktykę i zdrowy styl życia – ponad 8 500

Opis:

Przez cały rok 2017, w placówkach oświatowych, organizowane były działania zachęcające seniorów do zdrowego stylu życia poprzez np. pokazy gastronomiczne połączone z degustacją, prelekcje dietetyków, udział dziadków z wnukami w realizacji programu „Szkoła promująca zdrowie”, prowadzenie zajęć ogólnorozwojowych i usprawniających, zawody sportowe.

Na szczególną uwagę zasługują:

- Warsztaty ogólnorozwojowe organizowane przez Centrum Aktywności Środowiskowej MOPR przy współpracy z Sekcją Pracy Socjalnej Nr 23G, mające na celu rozwijanie aktywności twórczej, poprawę sprawności manualnej, promowanie zdrowego stylu życia. Odbyło się 28 spotkań, z udziałem 16 seniorów;
- W dniu 29 września 2017 r. zostało zrealizowane działanie pn.: „Fit Senior”, w którym udział wzięło 13 seniorów. Zrealizowane zostały zajęcia ruchowe dla osób w podeszłym wieku wraz z usługą z zakresu kosmetyki. Odbyły się także ćwiczenia relaksacyjne z instruktorem fitness. Uczestnikom przekazano upominki kosmetyczne i dyplomy uczestnictwa;
- „Klub spacerowicza” w DPS „Betania”, który funkcjonował 1 raz w tygodniu w okresie wiosenno-letnim;
- Zajęcia z zakresu zdrowego żywienia oraz zajęcia ruchowe dla grupy 30 osób odbywały się w ramach Projektu „Klub Aktywnego Seniora” realizowanego we współpracy z Fundacją Kultury Chrześcijańskiej. W Dzielnicowym Domu Kultury „Bronowice” i jego dwóch filiach zostało zorganizowanych wiele inicjatyw promujących profilaktykę i zdrowy styl życia. Były to spotkania z fizjoterapeutą, spotkania z dietetykiem, spotkania z psychologiem w ramach zajęć stałych *Klub Seniora*, a także Gimnastyka dla Seniora.

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin zorganizował konferencję pt. „Praca w procesie zdrowienia osób po kryzysach psychicznych” - tematyka konferencji dotyczyła problemów związanych z pracą i zatrudnianiem osób po kryzysach psychicznych, ale przede wszystkim była okazją do wymiany doświadczeń w zakresie doskonalenia form wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin. W konferencji uczestniczyło ponad 200 osób w tym 30 w wieku senioralnym. W ramach konferencji zorganizowany został seans filmowy pt. „Zwariować ze szczęścia”, po którym odbył się panel dyskusyjny z udziałem specjalistów w dziedzinie zdrowia psychicznego oraz osób po kryzysach psychicznych i ich rodzin.

„Marsz Różowej Wstążki” - akcja prozdrowotna zorganizowana w ramach działań podejmowanych w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych. Było to spotkanie otwarte dla mieszkańców Lublina w celu przekazania wiedzy o raku piersi oraz zachęcenia kobiet do wykonywania regularnych badań mammograficznych.

Obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego - akcja edukacyjno-informacyjna zorganizowana w celu przybliżenia mieszkańcom Lublina problematyki zaburzeń psychicznych, zmiany stereotypów i wyobrażeń na temat funkcjonowania osób doświadczających kryzysów psychicznych oraz zwrócenie uwagi na profilaktykę ochrony zdrowia psychicznego. Podczas spotkania mieszkańcy Lublina mogli skorzystać z bezpłatnych porad w punktach medyczno-informacyjnych.

W ramach „Programu profilaktyki w zakresie szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia”, którego celem jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców Lublina, w roku 2017 zaszczepiło się 6946 mieszkańców Lublina w wieku powyżej 65 roku życia.

Zorganizowano 60 godzin terapeutycznych zajęć grupowych integracyjno-edukacyjnych dla mieszkańców DPS, znajdujących się w grupie ryzyka związanej z nadużywaniem alkoholu, mających na celu ograniczenie spożycia alkoholu, podnoszenie świadomości związanej z chorobą alkoholową, zmniejszanie destrukcyjnego wpływu osób pijących na współmieszkańców.

Biuro-Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej w ramach Tygodnia Międzypokoleniowego było organizatorem m.in. Miasteczka Zdrowia i Urody podczas międzypokoleniowego pokazu mody "Odczaruj Jesień Życia". Wszyscy mogli skorzystać z profesjonalnych porad kosmetyczki, fryzjera, stylisty, wizażysty czy dietetyka. Była też okazja na sprawdzenie swojego stanu zdrowia – mierzenie ciśnienia, poziomu glukozy, składu masy ciała oraz PEF (szczytowy przepływ wydechowy), oferowano naukę samobadania piersi na fantomach oraz informacje dotyczące profilaktyki nowotworów, Seniorzy korzystali z masażu twarzy i dłoni, porad pielęgniarki, komputerowego badania wzroku, nauki podstawowych zasad udzielania pierwszej pomocy. Swoje punkty w ramach Miasteczka dla Seniorów zorganizowały lubelskie fundacje i stowarzyszenia. Dzięki nim osoby starsze i ich rodziny miały możliwość zapoznać się z ofertą lokalnych instytucji, które prowadzą działania na rzecz aktywizacji seniorów oraz świadczą pomoc w sprawach, które są im bliskie. Podczas tego wydarzenia można było skorzystać z oferty punktu informacyjnego Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ, w którym wydawane były dane dostępne do systemu ZIP. Można było tam otrzymać również Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ). Ponadto Lubelski Oddział NFZ udzielał informacji na temat bezpłatnych leków dla osób po 75 roku życia oraz bezpłatnych programów profilaktycznych.

Podczas wydarzenia LUBLIN INSPIRUJE KOBIETY – KOBIETY INSPIRUJĄ LUBLIN, jednym ze spotkań była sesja tematyczna „Lublin miastem zdrowych i świadomych kobiet”. O zagrożeniach zdrowotnych u kobiet, w szczególności w zakresie profilaktyki chorób onkologicznych, opowiedziały kobiety ekspertki w dziedzinie zdrowia i profilaktyki.

C.2.1.2. Prowadzenie i wspieranie edukacji dotyczącej różnorodnych prozdrowotnych form aktywności

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Wskaźniki:	- podmioty wspierające prozdrowotną aktywność seniorów

Opis:

W promowanie prozdrowotnej aktywności seniorów zaangażowane były organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, MOPR, ZOW jak i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydział Sportu i Turystyki, Wydział Oświaty (głównie przedszkola i szkoły), Biuro – LCAO. Wszystkie podmioty, które pomagają seniorom w codziennym funkcjonowaniu organizują różnorodne działania służące edukacji dotyczącej prozdrowotnych form aktywności.

Akcje prozdrowotne organizowane przy współpracy z przedstawicielami podmiotów medycznych i innych organizacji umożliwiły mieszkańcom Lublina skorzystanie z bezpłatnych porad specjalistów, wykonanie podstawowych badań profilaktycznych czy skorzystanie z porad fryzjerskich i kosmetycznych. Celem akcji było propagowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Lublina, zachęcenie do dbałości o swoje zdrowie poprzez właściwą dietę, ruch i odnowę biologiczną.

C.2.1.3. Organizowanie spotkań, warsztatów podnoszących wiedzę seniorów na temat zdrowego stylu życia, konieczności dbania o zdrowie, racjonalne odżywianie

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Wskaźniki:	- liczba inicjatyw, spotkań, warsztatów, projektów promujących profilaktykę i zdrowy styl życia – ponad 300

C.2.1.4. Promowanie aktywności fizycznej osób starszych (z uwzględnieniem możliwości i ograniczeń seniorów)

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Wskaźniki:	- działania mające na celu promowania aktywności fizycznej wśród osób starszych

Opis:

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, w ramach promowania aktywności fizycznej osób starszych zorganizował we wrześniu działanie środowiskowe pn.: „Fit Senior”. Zrealizowane zostały zajęcia ruchowe wraz z prelekcją i usługą z zakresu kosmetyologii oraz ćwiczenia relaksacyjne z instruktorem fitness i zajęcia kosmetyczne.

Przez cały rok odbywały się spacer, Nordic Walking, zabawy taneczno - integracyjne, zajęcia ruchowe dla osób starszych prowadzone w ramach projektu „Klub Aktywnego Seniora” realizowanego we współpracy z Fundacją Kultury Chrześcijańskiej „Artos”.

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin organizował spotkania otwarte dla mieszkańców Lublina, podczas których promowane były m.in. działania mające na celu zachęcenie seniorów do aktywności fizycznej, aktywnego spędzania czasu wolnego, zorganizowanie przez instruktorów klubów sportowych pokazu ćwiczeń gimnastycznych oraz występy taneczne w wykonaniu seniorów.

Dla wszystkich mieszkańców Lublina w wieku 50+ miasto przygotowało bezpłatne zajęcia sportowo – rekreacyjne w ramach akcji „AKTYWNY SENIOR NA ORLIKU” od 1 marca do 30 listopada. Animatorzy, którzy na co dzień pracują na obiektach sportowych Orlik, opracowali specjalnie dla tej grupy wiekowej zajęcia dostosowane do ich potrzeb. Zajęcia miały na celu zagospodarowanie wolnego czasu, poprawę kondycji oraz integrację środowiska seniorów. Animatorzy przygotowali między innymi: zajęcia z tenisa stołowego, gry w bule, gimnastyki, badmintona, tenisa ziemnego, nordic walking, a także w zależności od zainteresowań oraz warunków zdrowotnych seniorów, gry zespołowe. Prowadzący zajęcia zapewniali rozszerzenie oferty w oparciu o sugestie ich uczestników, tak aby każda zainteresowana osoba mogła znaleźć coś dla siebie. Mile widziany był również udział w zajęciach rodzin i najbliższych seniorów.

Organizacje pozarządowe, szkoły i przedszkola promowały aktywność fizyczną wśród seniorów poprzez spotkania z fizjoterapeutą, organizację międzypokoleniowego turnieju wiedzy i sportu, spacer, zajęcia ruchowe ogólnorozwojowe, występy taneczne.

Na terenie Lublina ogólnodostępnych jest ponad 30 siłowni zewnętrznych w różnych częściach miasta. Siłownie „pod chmurką” pozwalają na połączenie ruchu na świeżym powietrzu z kontaktem z ludźmi, promują aktywny styl życia. Ćwiczenia są bardzo proste i intuicyjne, dostępne dla każdej grupy wiekowej.

C.2.1.5. Organizacja akcji informacyjnych dotyczących promocji zdrowia i profilaktyki chorób wieku dojrzałego

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki służby zdrowia
Wskaźniki:	- liczba inicjatyw, spotkań, warsztatów promujących zdrowie i profilaktykę chorób wieku dojrzałego - 36

C.2.2. Zwiększenie dostępności do usług medycznych

C.2.2.1. Propagowanie inicjatyw mających na celu zwiększanie dostępności do usług rehabilitacyjnych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• Zespół Ośrodków Wsparcia• Placówki służby zdrowia
Wskaźniki:	- ilość inicjatyw mających na celu zwiększanie dostępności do usług rehabilitacyjnych - 9

C.2.2.2. Współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie organizacji opieki zdrowotnej dla najstarszych mieszkańców

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki służby zdrowia• uczelnie wyższe
Wskaźniki:	- liczba spotkań nt. organizacji opieki seniorów z udziałem placówek służby zdrowia - 204

Opis:

W 2017 r. pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie nawiązywali kontakty z przedstawicielami służby zdrowia w zakresie organizacji opieki nad osobami starszymi, możliwości realizowania wizyt lekarskich i wizyt pielęgniarki środowiskowej w miejscach zamieszkania osób starszych. Współpraca, dotyczyła także podjęcia wspólnych działań wobec indywidualnych sytuacji życiowych seniorów oraz zagrożeń wynikających z panujących wysokich bądź niskich temperatur.

Ponadto domy pomocy społecznej stale współpracują z placówkami służby zdrowia w zakresie opieki zdrowotnej dla swoich mieszkańców.

C.2.2.3. Współpraca z placówkami służby zdrowia oraz ze szkołami wyższymi w zakresie opracowania diagnozy potrzeb

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki służby zdrowia• uczelnie wyższe
Wskaźniki:	- liczba spotkań nt. organizacji opieki zdrowotnej i opracowania diagnozy potrzeb seniorów z udziałem placówek służby zdrowia i uczelni wyższych - 3

Opis:

Prof. nadzw. dr hab. Anna Kanios, opracowała diagnozę na temat *Postawy pracowników zawodów pomocowych wobec osób starszych i ich podmiotowe uwarunkowania*. Badania zostały przeprowadzone wśród 328 pracowników pomocowych: pracowników socjalnych, opiekunek środowiskowych, opiekunów DPS zatrudnionych w instytucjach pomocy społecznej w województwie lubelskim.

C.2.2.4. Realizacja profilaktycznych programów zdrowotnych, skierowanych do starszych mieszkańców

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia • uczelnie wyższe
Wskaźniki:	- liczba osób uczestniczących w programach zdrowotnych – ponad 7 000

C.2.2.5. Wspieranie rozwoju publicznych i niepublicznych podmiotów leczniczych realizujących świadczenia w zakresie opieki geriatrycznej

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Wskaźniki:	- liczba podmiotów leczniczych realizujących świadczenia w zakresie opieki geriatrycznej - 3

Opis:

Na terenie Lublina w dalszym ciągu brak jest oddziału geriatrycznego. Funkcjonują trzy zakłady opiekuńczo-lecznicze:

- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Bożego, ul. Kruczkowskiego 21;
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, ul. Biernackiego 9;
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w SPZOZ Szpitalu Neuropsychiatrycznym, ul. Abramowicka 2.

C.2.2.6. Rozwój rynku usług w zakresie świadczeń pielęgnacyjno-opiekuńczych i opieki paliatywno-hospicyjnej

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki służby zdrowia
Wskaźniki:	- liczba podmiotów realizujących świadczenia geriatryczne, pielęgnacyjno-opiekuńcze oraz paliatywno-opiekuńcze - 3

Opis:

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych realizuje Program opieki paliatywnej i hospicyjnej nad dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi w stanach terminalnych choroby. Program realizowany jest w dwóch hospicjach na terenie miasta Lublin.

C.3. Wspieranie różnych form aktywności społecznej seniorów

C.3.1. Realizacja działań wpływających na wzrost aktywności społecznej osób starszych, w różnych dziedzinach życia

C.3.1.1. Zwiększanie oferty usług aktywizacyjnych, mających na celu rozwój zainteresowań środowiska seniorów w poszczególnych dzielnicach

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• Zespół Ośrodków Wsparcia
Wskaźniki:	- liczba form aktywizacji i usług oferowanych środowisku seniorów w poszczególnych dzielnicach - 28

Opis:

W każdej dzielnicy miasta funkcjonują Ośrodki Wsparcia dla Seniorów, które oferują seniorom szeroki wachlarz usług:

-zajęcia plastyczne, literackie, rękodzieła artystycznego, muzyczne, teatralne, fotograficzne, komputerowe, florystyczne,

-szkolenia, wykłady, pogadanki, zajęcia muzykoterapii, fizjoterapii, prozdrowotne.

Ponadto Centrum Aktywności Środowiskowej MOPR w ramach swojej działalności posiada ofertę skierowaną do seniorów, która obejmuje: warsztaty komputerowe „Pora na seniora”, zajęcia rekreacyjno-sportowe, wsparcie psychologiczne w kontakcie indywidualnym, warsztaty ogólnorozwojowe.

Zespół Ośrodków Wsparcia prowadzi działalność na rzecz osób w podeszłym wieku w Ośrodkach:

Centrum Usług Socjalnych, ul. Lwowska 28 (18 placówek)

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 1, ul. Poturzyńska 1

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 2, ul. Maszynowa 2

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 3, ul. Niecała 16

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 4, ul. Pozytywistów 16

Klub Samopomocy "Galeria", ul. Pozytywistów 16

Klub Seniora "Pogodna", ul. Pogodna 19

Klub Seniora "Owocowa", ul. Owocowa 6

Klub Seniora "Róży Wiatrów", ul. Róży Wiatrów 9

Klub Seniora "Pod świerkami", ul. Tuwima 5

Klub Seniora "Roztocze", ul. Roztocze 1

Klub Seniora "Ruta", ul. Jana Pawła II 11

Klub Seniora "Śródmieście", ul. Narutowicza 6

Klub Seniora "Sławin", ul. Sławinkowska 50

Klub Seniora "Głusk", ul. Głuska 145

Klub Seniora "Dziesiąta", ul. Kunickiego 128/130

Klub Seniora "Nałkowskich", ul. Nałkowskich 114

Klub Seniora "Nad Zalewem", ul. Krężnicka 156

Klub Seniora "Kalina", ul. Lwowska 28

Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów, ul. Nałkowskich 114

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie prowadzi 3 Kluby Seniora przy Domach Pomocy Społecznej:

Klub Seniora „Aktywni+” działający przy DPS im. Św. Jana Pawła II, ul. Ametystowa 22

Klub Seniora działający przy DPS im. Matki Teresy z Kalkuty, ul. Głowackiego 26,

Klub Seniora działający przy DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie, ul. Kosmonautów 78.

Centrum Kulturalno–Edukacyjne dla Seniorów „U Micheliśowej” działa przy DPS im. W. Micheliśowej, ul. Archidiakońska 7.

Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy prowadzi Świetlicę dla Seniorów przy ul. Puchacza 6.

Na terenie Miasta Lublina funkcjonuje 9 kół i dwa oddziały rejonowe Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów posiadające osobowość prawną. Do organizacji pozarządowej należy około 1750 członków. Każda jednostka organizacyjna w zależności od zainteresowań seniorów organizuje spotkania tematyczne.

W Dzielnicowym Domu Kultury „Węgliń” funkcjonuje zespół taneczno - gimnastyczny „Lubelskie Czaderki”. Zajęcia odbywają się przy muzyce, a układom często towarzyszą pompony. Zespół występuje na licznych imprezach kulturalnych i okolicznościowych oraz propaguje zdrowy tryb życia w placówkach opiekuńczych dla seniorów. W minionym roku powstała również grupa dla osób początkujących licząca aktualnie 15 osób.

Zespół chórny „BELLO CANTO” posiada pokaźny repertuar składający się z pieśni patriotycznych, ludowych, kolęd i pastorałek. Chórzyści, ucząc się repertuaru, nabywają podstawową wiedzę z zakresu emisji głosu, zasad muzyki oraz nauki wspólnego śpiewu wielogłosowego. Zespół bierze udział w wielu festiwalach i konkursach, występuje na licznych imprezach kulturalnych oraz okolicznościowych. W zespole śpiewa 30 osób.

W Dzielnicowym Domu Kultury „Czuby Południowe” odbywają się cotygodniowe spotkania klubu seniora - Bombonierka Życia. W ramach Klubu odbyło się szereg spotkań i warsztatów, a pierwsza połowa roku 2017 poświęcona została intensywnej pracy nad spektaklem "Gdzie jest Nobel?". Seniorzy mieli okazję brać udział w warsztatach takich jak: warsztaty z Mnemotechnik, warsztat pt. "Uwolnij Głos", warsztat dotyczący prozdrowotnych właściwości aloesu "Aloes - doktor w doniczce", „Kreatywni w fotografii” (we współpracy z fundacją 5Medium) warsztaty florystyczne, „Notatki z fotografii” (opowieść stworzona na podstawie historii zdjęć), warsztaty z relaksacji, warsztaty z akwareli, „Spotkania z filmem”, Blogosfera Seniora - warsztat otwierający na nowe technologie i możliwości współczesnego świata, "Szykowna Pani" - warsztaty stylu dla osób 50+. Dzięki dofinansowaniu z konkursu w projekcie "Grawitacja kulturalna" realizowanego w ramach programu "Dom Kultury +" klub zrealizował projekt pn. "Gdzie jest Nobel?", w tym wyjazd do Krakowa na prezentację spektaklu "Gdzie jest Nobel?" i spotkanie z Michałem Rusinkiem. W spotkaniach Klubu uczestniczyło od 5 do 14 osób.

C.3.1.2. Wspieranie istniejących i nowo powstających form aktywizacji osób starszych (kluby seniora, domy dziennego pobytu, koła hobbystyczne)

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Wskaźniki:	- wspieranie istniejących i nowych formy aktywizacji seniorów

Opis:

W 2017 roku uruchomiono 2 nowe Kluby Seniora i w chwili obecnej działa 21 placówek dziennego wsparcia dla seniorów wchodzących w skład Zespołu Ośrodków Wsparcia oraz 3 kluby seniora przy domach pomocy społecznej i Świetlica dla Seniorów działająca w dzielnicy Bronowice.

Miejskie instytucje kultury zrealizowały 63 projekty (kluby seniora, koła hobbystyczne, warsztaty) o charakterze cyklicznym mające na celu aktywizację seniorów. Dodatkowo w otwartym konkursie ofert miasto wsparło 9 projektów o ww. charakterze.

Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” i jego dwie filie posiada szeroką ofertę zajęć, wydarzeń kulturalnych oraz projektów skierowanych do osób starszych. Mają one na celu aktywizację seniorów, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz organizację czasu wolnego tej grupy odbiorców. Są to: zajęcia komputerowe „Senior on-line” (5 grup warsztatowych), gimnastyka dla seniora (5 grup), warsztaty rękodzieła artystycznego „Projekt Senior” (2 grupy), kluby seniora (3 grupy), Projekt „KULTURA BARDZO DOSTĘPNA”, w ramach którego odbyły się 4 jednodniowe wycieczek z przewodnikiem (Kazimierz Dolny, Sandomierz, Warszawę oraz Łańcut), warsztaty taneczno-ruchowe, warsztaty dotyczące tradycji i dziedzictwa kulinarnego Lubelszczyzny, artystyczne, arteterapii.

Klub Seniora NOT skupia 60 członków kadry inżynierskiej miasta Lublin. Spotkania odbywają się raz w miesiącu, na które zapraszani są również seniorzy niezrzeszeni. Wykłady dotyczą: nowoczesnych zagadnień technicznych, malarstwa, historii sztuki, przemysłu Lublina, zdrowego żywienia, bezpieczeństwa seniorów i walki o niepodległość. Osiedziesiąt procent wykładów przygotowują seniorzy z NOT.

Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 współpracuje z: Klubem Seniorów Lotnictwa Aeroklubu Lubelskiego, Klubem Towarzystwa Podhalan, Stowarzyszeniem Inżynierów i Mechaników Polskich O/Lublin, Stowarzyszeniem Pracowników FSC, Stowarzyszeniem Seniorów Naczelnej Organizacji Technicznej O/Lublin; przy realizacji projektów edukacyjnych: „Lotniczy Lublin i Lubelszczyzna”, „Przemysłowy Lublin”, „Centralny Okręg

Przemysłowy”, „Z dziejów lubelskiego przemysłu” (wspólne wystawy tematyczne, prelekcje, filmy, spotkania, wydawnictwa-pocztówki).

Szkoła Podstawowa nr 33 na bieżąco współpracuje z Dziennym Ośrodkiem Wsparcia dla Seniorów funkcjonującym na terenie szkoły.

C.3.1.3. Zwiększanie dostępności i dostosowywanie oferty kulturalnej do potrzeb seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba osób korzystających z oferty kulturalnej – ok. 30 000

Opis:

W roku 2017 w działaniach miejskich instytucji kultury skierowanych do seniorów łącznie wzięło udział 28 165 osób. Większość pozostałych działań realizowanych przez miejskie instytucje kultury skierowane są do wszystkich mieszkańców miasta, w związku z tym nie jest możliwe oszacowanie liczby seniorów biorących w nich udział.

Dodatkowo w otwartym konkursie ofert miasto wsparło projekty, w których łącznie udział wzięło 3428 osób.

Oferta kulturalna Dzielnicy Domu Kultury „Bronowice” i jego dwóch filii: Pracowni Kultury Maki i Pracowni Kultury Tatarskiej jest otwarta dla odbiorców wszystkich grup wiekowych oraz najczęściej nie jest dedykowana jednej grupie odbiorców (z wyjątkiem tematycznych spotkań np. w ramach zajęć pn. Klub Seniora). W wydarzeniach organizowanych przez Dzielnicy Dom Kultury „Bronowice” i jego dwie filie, które wpisują się w działania międzypokoleniowe oraz działania skierowane do seniorów uczestniczyło 3978 seniorów.

Z oferty kulturalnej przygotowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie skorzystało 984 seniorów.

Na szczególną uwagę zasługują wydarzenia:

- W dniu 26 maja 2017 roku o godzinie 18.00 Sekcja Pracy Socjalnej Nr 16 MOPR zrealizowała działanie środowiskowe pod hasłem "Spotkanie z teatrem klasycznym", podczas którego została wystawiona komedia Aleksandra Fredry pt. „Damy i Huzary”, w wykonaniu aktorów z Amatorskiego Teatru Towarzystwa działającego przy Stowarzyszeniu Kulturalno-Oświatowym Węglin Północny. Dom Kultury "Kalinowszczyzna" udostępnił salę, która pomieściła około 40 zgromadzonych gości, w większości seniorów z pobliskiego osiedla.
- W dniu 12 października 2017 roku, o godzinie 13.00 w siedzibie Ośrodka „Brama Grodzka-Teatr NN” w Lublinie przy ul. Grodzkiej 21 odbyło się spotkanie dla seniorów, objętych pomocą Filii Nr 1 MOPR. Podczas spotkania obejrzano wystawę pt. „Pamięć miejsca”, opowiadającą o ludziach i miejscach dawnego Lublina. Na zakończenie spotkania odbył się spektakl – monodram w wykonaniu znanego animatora kultury, aktora, a zarazem Zastępcy Dyrektora Ośrodka „Brama Grodzka- Teatr NN” - Pana Witolda Dąbrowskiego. Celem działania była aktywizacja oraz integracja osób starszych poprzez poznanie kultury naszego miasta.
- W dniu 23 listopada 2017 roku, o godzinie 15.00 Filia Nr 1 MOPR wspólnie z Filią nr 21 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie zorganizowała w ramach projektu „Rodzina z książką” spotkanie dla rodzin, seniorów oraz osób zainteresowanych pod nazwą „ Dziady – święto przodków”. Spotkanie zostało poświęcone tematyce Słowian i kultywowanych w listopadzie tradycji i obrzędów. Wszyscy obecni z zacięciem słuchali przedstawionych historii i opowiadań.
- Domy pomocy społecznej organizowały dla swoich mieszkańców wyjścia do kina, teatrów i muzeów.
- Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie we współpracy ze Stowarzyszeniem „Bliżej siebie” zorganizował cykl koncertów „Muzyka dla Seniorów”, które realizowane były w okresie wrzesień - grudzień 2017 roku oraz „Poranki Muzyczne”, organizowane przez cały rok, mające na celu przybliżanie seniorom muzyki fortepianowej, wykonywanej „na żywo”.

C.3.1.4. Prowadzenie kampanii medialnych i akcji społecznych promujących aktywizację społeczną i wolontariat osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba kampanii promujących aktywizację społeczną i wolontariat seniorów - 2

Opis:

Podczas Lubelskich Dni Seniora, w godz. 11.00–14.00 przed Ratuszem, działał Punkt Informacyjny, w którym można było uzyskać nie tylko harmonogramy LDS i szczegółowe informacje nt. poszczególnych wydarzeń. W Punkcie Informacyjnym dyżury pełnił także członkowie Rady Seniorów, Lubelskiego Centrum Aktywności Seniorów i Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, którzy zachęcali seniorów do wolontariatu, aktywnego spędzania czasu wolnego, wskazywali miejsca, w których najstarsi mieszkańcy miasta mogą rozwiązać pasje i zdobywać nowe umiejętności.

Pokaz wielopokoleniowej mody „Odczaruj Jesień Życia” oraz miasteczko dla seniorów, a w nim bezpłatne badania medyczne, informacje o profilaktyce czy bezpłatne porady profesjonalnych stylistów, to jedna z wielu akcji promujących wolontariat i aktywizację społeczną osób starszych.

C.3.1.5. Rozwój oferty edukacyjnej osób starszych np. w obszarze zdrowia, kultury, edukacji, aktywności obywatelskiej, w zakresie nowych technologii

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba seniorów korzystających z oferty edukacyjnej – ponad 9 000

Opis:

Liczba seniorów biorących udział w projektach realizowanych przez miejskie instytucje kultury – 7101, działania wsparte w ramach otwartego konkursu ofert – 1666.

Na szczególną uwagę zasługiwały warsztaty komputerowe, organizowane przez DPS im. W. Michelisowej oraz zajęcia z zakresu obsługi urządzeń teleinformatycznych, które przeprowadziła Fundacja „Społeczne Szafiry” dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej im. Św. Jana Pawła II.

Oferta edukacyjna Dzielniczego Domu Kultury „Bronowice” kierowana do osób starszych obejmowała spotkania ze specjalistami z różnych dziedzin w ramach Klubu Seniora (fizjoterapeuta, psycholog, dietetyk, podróżnik, wykłady historyków), warsztaty w ramach projektu *Kultura Bardzo Dostępna* współfinansowanego przez MKiDN oraz bezpłatne zajęcia komputerowe dla seniorów (5 grup warsztatowych). Z oferty edukacyjnej DDK „Bronowice” skorzystało 240 seniorów.

3.1.6. Tworzenie warunków do rozwoju kształcenia ustawicznego poprzez działalność uniwersytetów III wieku, akademii seniora itp.

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba placówek oferujących edukację dla seniorów - 27

C.3.1.7. Sukcesywne zwiększanie dostępności placówek sportowo-rekreacyjnych dla potrzeb seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba seniorów korzystających z oferty sportowo-rekreacyjnej W 2017 r. nie prowadzono statystyk w w/w zakresie.

C.3.1.8. Stałe dostosowywanie dostępności przestrzeni publicznej do potrzeb seniorów – rozwój infrastruktury rekreacyjnej (zielone skwery, siłownie na świeżym powietrzu, doposażanie placów i ciągów komunikacyjnych w ławki, dostosowywanie infrastruktury usługowej w dzielnicach)

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba miejsc przyjaznych seniorom w przestrzeni publicznej - 60

C.3.1.9. Organizowanie szkoleń i instruktarzy przeciwdziałających wykluczeniu cyfrowemu, w tym informatycznych z zakresu obsługi komputera, korzystanie z Internetu i bankowości elektronicznej

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba szkoleń IT z udziałem seniorów – około 300

C.3.1.10. Upowszechnienie wiedzy o dostępnej ofercie aktywizacyjnej dla osób 60+

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Wskaźniki:	- strony internetowe, kampanie promocyjne, plakaty, ulotki, informatory

Opis

Strony internetowe: www.lublin.eu (zakładka seniorzy), www.lublin.pck.pl, www.facebook.com/pcklublin, www.seniorpck.pl, www.mopr.lublin.eu, www.dps-michelisowej.lublin.pl, www.facebook.com/dpsnwlublin, ddkbronowice.pl, www.klucz.org.

Szkoły i przedszkola na bieżąco umieszczają na tablicach informacyjnych plakaty z ofertami zajęć dla osób 60+, rozpowszechniały ulotki z ofertą działań aktywizujących seniorów w przedsięwzięcia społeczne i kulturalne w mieście.

Biuro – Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej kolportowało drogą e-mailową do organizacji pozarządowych, umieszczonych w bazie danych Urzędu, wszystkie wydarzenia organizowane dla lubelskich seniorów.

C.3.1.11. Animowanie środowiska seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • instytucje kultury
Wskaźniki:	- aktywne zaangażowanie seniorów w przedsięwzięcia społeczne i kulturalne

Opis:

W styczniu Sekcja Pracy Socjalnej Nr 3 przy ul. Jezuickiej 4 zorganizowała projekt socjalny „Kolędowanie z Seniorami”. Partnerami projektu było Centrum Słuchania – Rut oraz Zespół Szkół Plastycznych. Adresami projektu byli seniorzy z terenu działania Sekcji Pracy Socjalnej nr 3. Celem głównym projektu było budowanie więzi międzypokoleniowej poprzez wspólne kolędowanie. Do celów szczegółowych należy zaliczyć zagospodarowanie czasu wolnego osobom starszym, kultywowanie tradycji bożonarodzeniowych, integracja międzypokoleniowa, ukazanie sposobów kreatywnego spędzania czasu wolnego. Podczas spotkania seniorzy obejrzeli występ artystyczny przygotowany przez młodzież z Zespołu Szkół Plastycznych przy ul. Muzycznej 10a, wszyscy wspólnie śpiewali kolędy i pastorałki.

W październiku Filia Nr 4 MOPR zorganizowała Spotkanie dla Seniorów pod nazwą „Barwy Jesieni” w Barze „Kaprys” przy ul. Lwowska 6. Do udziału w spotkaniu zostali zaproszeni Seniorzy objęci pomocą Filii. Celem głównym spotkania była integracja osób starszych, ukazanie sposobów spędzania czasu wolnego. Seniorzy tańczyli, wspólne bawili się oraz zjedli poczęstunek. Bal poprowadziły wodzirejki.

W ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Seniora odbyła się impreza otwarta, w Domu Kultury LSM, adresowana przede wszystkim do seniorów, zorganizowana w ramach współpracy lokalnych nieformalnych partnerów. Wydarzenie miało na celu aktywizację i integrację społeczności lokalnej, w tym seniorów, promowanie aktywności seniorów prowadzące do wzrostu zainteresowania aktywnymi formami spędzania czasu, pogłębienie współpracy między lokalnymi partnerami. Harmonogram wydarzenia obejmował: występy artystyczne seniorów i młodzieży z Zespołu Szkół Nr 5, wieczorek taneczny z towarzyszeniem DJ'a i poczęstunek oraz prelekcje prowadzone przez:

- lekarza rodzinnego – informacje dot. profilaktyki chorób wśród osób w wieku dojrzałym oraz choroby Alzheimera;
- funkcjonariusza policji - prelekcja na temat zachowania bezpieczeństwa przez seniorów;
- prawnika bankowego – informacje nt. możliwości rozwiązania niekorzystnych umów pożyczkowych.

W listopadzie odbył się Bal Seniora – wydarzenie zorganizowane w Restauracji Christ, ul. K. Wielkiego 8. Impreza adresowana była zarówno do małżeństw senioralnych jak i osób samotnych, które z uwagi na swoją sytuację nie korzystały dotychczas z tego typu imprez. Na uroczystość zaproszonych zostało 35 osób (imienne zaproszenia). Celem inicjatywy była wspólna zabawa, aktywizacja i integracja seniorów. Harmonogram wydarzenia obejmował: wspólną zabawę z oprawą muzyczną DJ'a, poczęstunek.

Grupa mieszkańców Domu Pomocy Społecznej im. Św. Jana Pawła II pod kierownictwem opiekunów zorganizowała występy artystyczne (montaże słowno–muzyczne), które zaprezentowała podczas wydarzeń kulturalnych odbywających się na terenie placówki: Dzień Patronalny Domu, Gala Wolontariatu.

Dzielnicy Dom Kultury “Bronowice” ze swoją ofertą dotarł do wielu grup odbiorców, od dzieci po seniorów. Grupa seniorów swoją obecnością na wydarzeniach i licznym uczestnictwem w zajęciach stałych pokazywała aktywne zaangażowanie w przedsięwzięcia społeczne i kulturalne domu kultury, którego misją jest tworzenie miejsc, w których każdy, bez wyjątku, będzie miał możliwość spotkania z kulturą, w których będzie czuł się swobodnie, będzie mógł rozwijać swoje pasje i zainteresowania. Hasłem Dzielnicowego Domu Kultury "Bronowice" jest: "Kulturalnie na co dzień" i ta idea przyświecała mu przy organizacji działań, wydarzeń i konkursów propagujących i upowszechniających wśród społeczeństwa życie w szeroko rozumianej kulturze.

Seniorzy aktywnie uczestniczyli w Tygodniu Dialogu Międzypokoleniowego, Lubelskich Dniach Seniora, piknikach i festynach, kiermaszach, warsztatach, koncertach, przedstawieniach teatralnych organizowanych przez szkoły, przedszkola, organizacje pozarządowe i instytucje kultury, jednostki organizacyjne gminy Lublin.

Dodatkowo opis w pkt C.2.1.4, C.3.1.2, C.4.2.

C.3.2. Aktywizacja obywatelska seniorów

C.3.2.1. Wspieranie działalności Rady Seniorów Miasta Lublin

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- spotkania z udziałem Rady Seniorów

Opis:

Członkowie Rady Seniorów w 2017 r. uczestniczyli w następujących spotkaniach, konferencjach i uroczystościach:

- uroczystość z okazji Światowego Dnia Inwalidy
- uroczystości mające na celu integrację międzypokoleniową
- inicjatywy organizowane przez Uniwersytet III Wieku
- Lubelskie Dni Seniora
- obchody Międzynarodowego Dnia Osób Starszych
- sesja Obywatelskiego Parlamentu Seniorów
- konferencja pt. „Wsparcie osób żyjących z chorobą Alzheimera i ich rodzin – potrzeby i dobre praktyki”
- konferencja „Bezpieczny Senior”
- konferencja pt. „Rola samorządów w kształtowaniu polityki senioralnej”
- Gala Twórczości Artystycznej Seniorów
- uroczystość z okazji Dnia Pracownika Socjalnego Miasta Lublin
- wydarzenie „LUBLIN INSPIRUJE KOBIETY - KOBIETY INSPIRUJĄ LUBLIN”
- spotkania świąteczne
- audycje radiowe i programy telewizyjne

C.3.2.2. Współpraca z organizacjami działającymi na rzecz aktywizacji osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• Zespół Ośrodków Wsparcia• Biuro - LCAO
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none">• liczba porozumień zawartych z organizacjami – 60• liczba organizacji, które otrzymały dotacje na działalność senioralną – 14

Opis:

Biuro – LCAO w 2017 r. udzieliło 850 porad i indywidualnych konsultacji a także odbyło 25 spotkań roboczych z przedstawicielami organizacji pozarządowych o profilu społecznym, podejmującym działania w zakresie wykluczenia społecznego, opieki nad dzieckiem i rodziną, problematyki osób starszych i niepełnosprawnych. Udostępniane na co dzień były 4 pomieszczenia, w tym 2 sale konferencyjne. W 2017 r. organizacje pozarządowe spotkały się 1 396 razy (łącznie 8 179 godzin). Liczba spotkań jednorazowych: 124. Liczba spotkań cyklicznych: 1272. Podpisanych zostało 57 porozumień z organizacjami pozarządowymi. W Biurze w 2017 r. funkcjonowały również 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej.

W dniu 1 lipca 2017 r. Prezydent Miasta Lublin ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadań w ramach Programu Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020, stanowiącego załącznik do uchwały nr 328/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015., służących aktywizacji i integracji osób w podeszłym wieku zamieszkujących na terenie Miasta Lublin.

Zadanie 1 – Podejmowanie działań mających na celu integrację i aktywizację społeczną seniorów.

Wysokość środków przewidzianych na realizację zadania wynosiła 20 000 zł.

Zadanie 2 – Realizacja przedsięwzięć prezentujących pozytywny wizerunek seniora i promujących twórczość artystyczną osób starszych.

Wysokość środków przewidzianych na realizację zadania wynosiła 10 000 zł.

W odpowiedzi na konkurs wpłynęło 12 ofert.

Po rozstrzygnięciu ww. otwartego konkursu ofert dotację otrzymało 7 organizacji. Zgodnie ze złożonymi sprawozdaniami dotacja w ramach ogłoszonego konkursu została wykorzystana na realizację następujących inicjatyw:

Zadanie 1

- 4 860,00 zł - Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej Oddział w Lublinie, ul. Narutowicza 41/1 Lublin.

Zrealizowano zadanie publiczne „Akademia Aktywnego Seniora”. Przeprowadzono warsztaty integracyjne, warsztaty psychologiczne „Co mogę zrobić, żeby być szczęśliwym?”, warsztaty koncentracji i koordynacji, wycieczkę integracyjno-edukacyjną (Lublin, Piaski, Gardzienice). Uczestnicy projektu wzięli udział w następujących działaniach edukacyjno-aktywizujących: wycieczka po Kaplicy Trójcy Świętej, wykład na Uniwersytecie Medycznym „Pulchna sylwetka – zdrowie czy choroba ciała lub duszy?”; wykład „Suzani i inne elementy posagu, czyli co określa wartość kobiety w Tadżykistanie”, pogadanka „Przewietrz apteczkę! Abecadło lekowe”, wykład na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim „Wolność Tomku w swoim domku, czyli Paweł i Gaweł w sądzie”, spektakl „Wystawa malarstwa światowego na 700-lecie Lublina”, recital fortepianowy Zbigniewa Raubo, udział w Pikniku Naukowym, spacer edukacyjny po Lublinie, udział w Międzynarodowym Dniu Osób Starszych - marsz Nordic Walking pod hasłem "Siła wieku w człowieku" zakończony eventem artystycznym.

Opracowano i wydano w nakładzie 1500 egz. „Informator Aktywnego Seniora” ze specjalnym dodatkiem promującym różnorodne formy aktywizacji skierowane do najstarszych mieszkańców Lublina. Wolontariusze LUTW rozpowszechnili informator na terenie miasta.

- 5 060,00 zł – Fundacja na rzecz Edukacji, Rozwoju i Wychowania KARUZELA, ul. Szwajcarska 9/8 Lublin.

Zrealizowano zadanie publiczne "Kawiarenka Kulturalna BIS" - integracja i aktywizacja społeczna seniorów poprzez udział we wspólnych wyjściach na wydarzenia kulturalne, wyjazdach kulturalnych oraz spotkaniach z cyklu "Rozrywki umysłowe". Zorganizowano dwa wyjazdy kulturalne – do Zamościa i Sandomierza oraz cykl 4. spotkań dla seniorów: spotkanie 1. - spotkanie ze słowem, spotkanie 2. - spotkanie z liczbami, spotkanie 3. - spotkania z obrazem, spotkanie 4. - w co się bawią młodzi?.

- 7 608,20 zł - Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków Oddział Lubelski, ul. Leszczyńskiego 23 Lublin.

Zrealizowano zadanie publiczne „Podejmowanie działań mających na celu integrację i aktywizację społeczną seniorów”. W trakcie trzech koncertów - "Spotkanie z Panem Julianem", "Wehikuł czasu", "Złota polska jesień" odbiorcy zapoznali się z arcydziełami wielkoformatowej sztuki muzycznej o rodowodzie zarówno europejskim jak i polskim - w prezentowanym repertuarze znalazły się m.in. utwory muzyczne do słów J. Tuwima, kompozytorów tj. W. Lutosławski, czy H. Wars, jeden z koncertów w całości poświęcono polskiej muzyce romantycznej i neoromantycznej twórców tj. St. Moniuszko, Fr. Chopin, St. Niewiadomski, F. Nowowiejski, a z repertuaru światowego odbiorcy zapoznali się m.in. z utworami W.A. Mozarta, Fr. Schuberta, P. Czajkowskiego, czy C. Debussyego. Zwiększyła się świadomość mieszkańców Lublina na temat wartości dziedzictwa kulturowego Lublina. Nastąpiła aktywizacja kulturalna środowiska muzycznego i mieszkańców Lublina (integracja wielopokoleniowa). Promowano dziedzictwo muzyczne Lublina.

- 2 460,00 zł – Fundacja Tu Obok, ul. Ks. Popiełuszki 28H/30 Lublin.

Zrealizowano zadanie publiczne "Spotkanie z miastem na Wieniawie" - zachęcanie do rozwoju i aktywności intelektualnej, szczególnie wśród osób w podeszłym wieku, kreowanie ciekawości i potrzeby pogłębiania wiedzy podczas warsztatów jako alternatywy do spędzania wolnego czasu przed

telewizorem, przeciwdziałanie wykluczeniu ze względu na wiek i mniejszą sprawność fizyczną poprzez aktywność intelektualną, wzmocnianie kompetencji i poszerzanie wiedzy z różnych obszarów kultury, tworzenie okazji do integracji, do dobrej, mądrej, zabawy i cieszenia się z życia. Przeprowadzono wykłady, spacerów tematycznych, warsztaty plastyczne i wokalne dla uczestników. Zrealizowane zostały następujące tematy: "700-lecie Lublina – rozwój przestrzenny Lublina", "Sztuka w przestrzeni miasta", "Artyści w Lublinie", "Lubelskie start-upy – nowa formuła biznesu", "Miasto dla kobiet – kobiety w rozwoju Lublina", "Spotkanie z Miastem jutra", "Śpiewamy o Lublinie", "Złoty skarb w Lublinie".

Zadanie 2

- 3 670,00 zł - Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Lublinie, ul. St. Leszczyńskiego 23 Lublin.

Zrealizowano zadanie publiczne „Realizacja przedsięwzięć prezentujących pozytywny wizerunek seniora i promujących twórczość artystyczną osób starszych” - promowanie osiągnięć osób starszych, stworzenie warunków do integracji społecznej i wielopokoleniowej, przywrócenie wiary w potrzebę obcowania z drugim człowiekiem, wzbogacenie potencjału seniorów, wykorzystanie ich w życiu społeczności lokalnej, wzmocnienie potencjału otoczenia, dzięki czemu stworzone zostały warunki do integracji i spójności społecznej oraz kształtowania dobrego wizerunku osób starszych. W przeglądzie w Lublinie uczestniczyło 29 podmiotów tj. 244 uczestników. Przygotowując się do koncertu zespoły ćwiczyły w klubach seniora, domach kultury i kołach zainteresowań. Każdy występ na przeglądzie był jednocześnie koncertem dedykowanym innym uczestnikom i widzom - mieszkańcom Lublina i promował aktywność osób starszych w zakresie twórczości artystycznej. Dobre przygotowanie do koncertu, właściwy dobór repertuaru i pozytywna ocena przez jury świadczy o wykorzystaniu umiejętności i potencjału osób starszych w zakresie kultury regionalnej. Występy i kontakt z wieloma zespołami z różnych stowarzyszeń i klubów stworzyło warunki do wytwarzania integracji wewnątrz i międzypokoleniowej oraz społecznej.

- 2 330,00 zł - Stowarzyszenie „Gang Poszukiwaczy Szczęścia”, ul. St. Leszczyńskiego 23 Lublin.

Zrealizowano zadanie publiczne „Realizacja przedsięwzięć prezentujących pozytywny wizerunek seniora i promujących twórczość artystyczną osób starszych” – przeprowadzono warsztaty artystyczne tj. tworzenie kolaży z użyciem różnych materiałów, tworzenie pachnących bukietów metodą biedermeier, tworzenie kwiatów z tkanin. Zorganizowano dwa wernisaże - otwierający i zamykający wystawę wraz ze spotkaniem z twórcami dzieł wytworzonych podczas warsztatów.

- 4 000,00 zł - Stowarzyszenie Inicjatyw Edukacyjnych "Semper In Altum", ul. Bohaterów Westerplatte 21 Świdnik.

Zrealizowano zadanie publiczne „FLOW dla seniorów”. Rezultatem projektu było zwiększenie wiedzy i umiejętności tanecznych 12 seniorów należących do zespołu Flow poprzez przeprowadzenie warsztatów i przygotowanie nowego programu artystycznego, który został zaprezentowany przez uczestników projektu podczas 3 występów w Lublinie: w DPS im. Jana Pawła II (19.10.2017 r.), w WOK (15.11.2017 r.) i na Festynie Rodzinnym Węglina 16.09.2017 r. Dodatkowo grupa wystąpiła na Marszu Różowej Wstążki w Lublinie 15.09.2017 r. oraz 30.09.2017 r. na kongresie kobiet "Lublin inspiruje kobiety - kobiety inspirują Lublin" a także 1.10.2017 r. na „Salsa na 700-lecie Lublina”. Obejrzało je w sumie 500 osób. Nowy program został zaprezentowany i wypromowany na Otwartych Mistrzostwach Zespołów Cheerleaders w Krakowie 17-19.11.2017 r. Zespół zdobył III miejsce w kategorii POM DANCE elite senior II. Zespół otrzymał medale, puchar i certyfikat. Trwałym efektem projektu będzie kontynuacja spotkań tanecznych, które przygotowujący będą zespół do mistrzostw polski cheerleadingu. Nowy program artystyczny będzie przedstawiany po zakończeniu projektu na różnych spotkaniach. Do zespołu tanecznego dołączyło 5 nowych osób, które będą tworzyć grupę początkową.

Łączna wysokość środków na realizację zadań wyniosła 29 988,20 zł.

C.3.2.3. Rozwój działalności informacyjnej w zakresie problematyki senioralnej

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- strony internetowe, kampanie promocyjne, plakaty, ulotki, informatory

Dodatkowy opis w pkt. C.3.1.10

C.3.2.4. Prowadzenie bazy organizacji pozarządowych działających na rzecz środowiska senioralnego

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba rekordów NGO działających na rzecz seniorów – 80 (Biuro LCAO)

C.3.2.5. Aktywny udział osób starszych w planowaniu i realizacji działań skierowanych do samych seniorów jak i społeczności lokalnej

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- zaangażowanie seniorów w działania skierowane do samych seniorów i społeczności lokalnej

Opis:

W Pracowniach Kultury Tatary miała miejsce prelekcja „Poetycki Lublin”. Spotkanie poświęcone było historii Lublina i wpisało się w obchody 700 - lecia Miasta Lublin. W trakcie wydarzenia prezentowano poezję autorów związanych z miastem oraz fotografie Lublina wykonane przez lubelskiego artystę fotografa. Wydarzenie współorganizowała Sekcja pracy socjalnej nr 11, Pracownie Kultury Tatary, Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów. W wydarzeniu uczestniczyło 40 osób, w tym 30 seniorów.

20 października 2017 r. odbył się koncert wokalnno-taneczny nie tylko dla seniorów pn. „Barwy Jesieni”. Uroczyste obchody Dni Seniora w dzielnicy Czechów miały miejsce w siedzibie Dzielnicowego Domu Kultury SM „Czechów” przy ul. Kiepur 5a w Lublinie. Celem uroczystości była integracja pokoleń oraz organizacja czasu wolnego osobom starszym i samotnym. Program spotkania obejmował występy solistów Akademii Wokalnno-Teatralnej, występy artystyczne zespołów dziecięcych i młodzieżowych, a także seniorów w spektaklu „Wesołe jest życie staruszka”, pokaz salsy oraz poczęstunek. Udział seniorów i młodzieży w spotkaniu międzypokoleniowym przyczynił się do wzmocnienia integracji między odbiorcami działania, pozwolił na złamanie stereotypu starości, jako okresu społecznej bierności.

17 listopada 2017r. miał miejsce „Koncert Pieśni Patriotycznych”. Inicjatywa miała na celu uczczenie obchodów rocznicy odzyskania Niepodległości oraz zachęcenie młodego pokolenia do rozwijania poczucia więzi rodzinnej i narodowej. Spotkanie odbyło się w siedzibie Dzielnicowego Domu Kultury SM „Czechów” w Lublinie. Harmonogram uroczystości obejmował występy artystyczne zespołów dziecięcych, seniorów oraz występy artystów Teatru Muzycznego w Lublinie i Filharmonii Lubelskiej. Organizatorami działania była Filia Nr 4 MOPR oraz Dzielnicowy Dom Kultury SM „Czechów”.

W ramach działalności Centrum Kulturalno-Edukacyjnego „U Michelisowej” seniorzy podejmowali działania na rzecz seniorów w społeczności lokalnej.

Grupa mieszkańców Domu Pomocy Społecznej im. św. Jana Pawła II zorganizowała występy artystyczne podczas wydarzeń kulturalnych, odbywających się na terenie placówki: Dzień Patronalny Domu, Gala Wolontariatu. W placówce działa 8 wolontariuszy – seniorów.

Mieszkaniec Domu Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty jest członkiem Rady Dzielnicy Wieniawa.

Fundacja KLUCZ zaangażowała seniorów w działania środowiskowe – kiermasz książki i kiermasz ozdób świątecznych - skierowane do seniorów i społeczności lokalnej

Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów przygotował i zrealizował 25 imprez integracyjnych skierowanych dla seniorów.

Dodatkowo opis w pkt C.3.4

C.3.2.6. Organizacja inicjatyw i przedsięwzięć służących aktywizacji seniorów w różnych obszarach życia (sport, edukacja, rekreacja, integracja)

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba inicjatyw i przedsięwzięć służących aktywizacji seniorów w różnych dziedzinach – ponad 1200

Opis:

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie współpracował z Fundacją Kultury Chrześcijańskiej „Artos” podczas realizacji projektu „Klub Aktywnego Seniora” mającego na celu aktywizację seniorów, angażowanie mieszkańców Domu Pomocy Społecznej im. Św. Jana Pawła II do aktywnego uczestnictwa podczas występów artystycznych, spotkań integracyjnych mieszkańców z grupą wolontariuszy seniorów, wyjścia rekreacyjnego mieszkańców – zwiedzanie odrestaurowanego Placu Litewskiego. Miały miejsce koncerty i wydarzenia artystyczne inicjowane oraz realizowane na terenie DPS dla ONF przez seniorów pochodzących ze środowiska lokalnego, przede wszystkim dzielnic Bronowice i Kośminek. Organizowane były spotkania integracyjne, projekcje filmowe, spotkania z poezją i sztuką w Domu Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty oraz wycieczki dla mieszkańców.

Szkoły, przedszkola oraz organizacje pozarządowe organizowały kiermasze środowiskowe, wycieczki integracyjne, spacer, zawody sportowe, zajęcia tematyczne, występy artystyczne, szkolenia komputerowe oraz z zakresu zdrowego żywienia, warsztaty edukacyjne muzyczno-plastyczne.

C.3.2.7. Zwiększanie dostępu do oferty różnych instytucji działających w mieście

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- dostępność architektoniczna, zniżki, ulgi, rabaty

Opis:

Biuro – LCAO realizuje program „Lublin Strefa 60+” obejmujący Lubelską Kartę Seniora. Program ma na celu wspieranie i wzmacnianie aktywności społecznej seniorów, zwiększanie dostępności do różnego rodzaju usług i dóbr oraz poprawę jakości życia osób starszych i kształtowanie ich pozytywnego wizerunku. Lubelska Karta Seniora umożliwia osobom starszym korzystanie z szerokiego wachlarza usług z zakresu kultury, sportu, rekreacji, nauki i zdrowia na preferencyjnych warunkach (zniżki, ulgi i rabaty). Dzięki LKS seniorzy mogą rozwijać swoje pasje i zainteresowania oraz uatrakcyjnić sposób spędzania czasu wolnego.

W 2017 r. w Programie „Lublin Strefa 60+” uczestniczyło 135 podmiotów, obecnie ponad 12 500 seniorów jest w posiadaniu Karty.

C.3.2.8. Rozwój wolontariatu i usług wzajemnych, w szczególności sąsiedzkich, z udziałem i na rzecz seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe
----------------------	---

	<ul style="list-style-type: none">• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- liczba wolontariuszy 60+ - 148

C.3.3. Wykorzystanie potencjału seniorów i przeciwdziałanie ich marginalizacji z uwagi na wiek na rynku pracy

C.3.3.1. Realizacja inicjatyw służących podnoszeniu kwalifikacji osób starszych poprzez zwiększanie oferty edukacyjnej

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • Miejski Urząd Pracy
Wskaźniki:	- projekty i inicjatywy ukierunkowane na podnoszenie kwalifikacji seniorów, wykłady, szkolenia, kursy

Opis:

Prezydent Miasta Lublin, z upoważnienia którego działa Dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie, inicjuje, organizuje i finansuje szkolenia osób bezrobotnych i innych uprawnionych osób, zwiększające szansę na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, w szczególności w przypadku braku kwalifikacji zawodowych, konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji, utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie, braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Miejski Urząd Pracy w Lublinie realizuje organizację szkoleń, udzielając osobom bezrobotnym i innym uprawnionym osobom pomocy w nabywaniu, podwyższeniu lub zmianie kwalifikacji zawodowych. W roku 2017 w ramach posiadanych środków przeszkolono 17 osób wieku 50+ w następujących kierunkach:

- Kadry i płace – 1 osoba;
- Kasjer walutowo – złotówkowy - 1 osoba;
- Kwalifikowany pracownik ochrony - 1 osoba;
- Moja firma - zasady prowadzenia - 1 osoba;
- Operator wózków jezdniowych podnośnikowych z bezpieczną wymianą butli - 1 osoba;
- Operator wózków widłowych z egzaminem UDT - 1 osoba;
- Prawo jazdy kat C - 1 osoba;
- Rusztowania budowlano-montażowe metalowe montaż - 1 osoba;
- Uprawnienia SEP grupa I i grupa II - 1 osoba;
- Uprawnienia w zakresie eksploatacji urządzeń do 1 KV - 1 osoba.

C.3.3.2. Inicjowanie akcji informacyjnych służących przeciwdziałaniu marginalizacji seniorów na rynku pracy

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Urząd Pracy • organizacje pozarządowe
Wskaźniki:	- liczba akcji promujących świadomość społeczną w zakresie przeciwdziałania marginalizacji osób starszych na rynku pracy W roku 2017 zadanie nie zostało zrealizowane.

C.3.3.3. Współpraca z pracodawcami w zakresie wykorzystania potencjału seniorów na rynku pracy

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • Miejski Urząd Pracy
Wskaźniki:	- liczba projektów i inicjatyw dotyczących zatrudnienia seniorów - 1

Opis:

Miejski Urząd Pracy w roku 2017 realizował projekt „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej zarejestrowanych w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie (III)” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Oś priorytetowa 9: Rynek pracy, Priorytet inwestycyjny 8i: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, Działania 9.2 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP.

Cel projektu: zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej zarejestrowanych w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie.

W ramach projektu udział wzięły 134 osoby powyżej 50 roku życia. Uczestników projektu objęto Indywidualnym Planem Działania, poradnictwem zawodowym, pośrednictwem pracy, szkoleniami - 2 osoby, skierowano do odbycia stażu – 116 osób, udzielono środków na wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego – 16 osób.

W roku 2017 zorganizowano 3 spotkania Lubelskiego Partnerstwa Publiczno-Społecznego i 4 Klubu Pracodawców w ramach których m.in. promowano pracodawcom wykorzystanie potencjału seniorów na rynku pracy.

C.3.3.4. Propagowanie inicjatyw podnoszących świadomość społeczną w zakresie potrzeb osób przechodzących na emeryturę

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Urząd Pracy • organizacje pozarządowe
Opis:	- programy podnoszące świadomość pracodawców w zakresie potrzeb osób przechodzących na emeryturę

Opis:

W roku 2017 Miejski Urząd Pracy w Lublinie w ramach cyklicznych bezpłatnych porad eksperckich udzielanych m.in. przez pracowników ZUS i KRUS propagował inicjatywy podnoszące świadomość społeczną w zakresie potrzeb osób przechodzących na emeryturę. Pracownicy ZUS i KRUS w siedzibie MUP udzielili porad ponad 10 000 mieszkańcom Lublina, które w większości dotyczyły spraw związanych ze świadczeniem przedemerytalnym i możliwościami przejścia na emeryturę. Klienci MUP (pracodawcy) zostali zaznajomieni z przepisami i zasadami jakie obowiązują w przypadku świadczeń przedemerytalnych oraz formami wsparcia (np. dofinansowań do wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego w wieku 50 +), z których mogą skorzystać.

C.3.4. Wzmacnianie integracji międzypokoleniowej

C.3.4.1. Realizacja inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym

C.3.4.2. Zacieśnianie współpracy seniorów z placówkami edukacyjnymi: szkołami, przedszkolami, uczelniami wyższymi, instytucjami pomocy społecznej

C.3.4.3. Zapewnienie integracji seniorów w poszczególnych dzielnicach – współpraca instytucji i organizacji z radami dzielnic i społecznością lokalną

C.3.4.4. Organizacja międzypokoleniowych spotkań integracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych, okolicznościowych, itp.

C.3.4.5. Realizacja projektów i inicjatyw międzypokoleniowych o zasięgu lokalnym, dzielnicowym i miejskim

C.3.4.6. Wspieranie inicjatyw mających na celu promowanie właściwych relacji międzypokoleniowych

C.3.4.8. Realizacja inicjatyw międzypokoleniowych, w tym w zakresie pielęgnowania więzi osób starszych z ich rodzinami

C.3.4.9. Realizacja programów skierowanych do rodzin w zakresie integrowania pokoleń

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki edukacyjne, sportowe• instytucje kultury
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none">- liczba inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym o zasięgu lokalnym, dzielnicowym i miejskim- formy kształtowania dialogu międzypokoleniowego np. spotkania, uroczystości- liczba spotkań, pikników, festynów- działania wspierające inicjatywy międzypokoleniowe- liczba spotkań, projektów i inicjatyw międzypokoleniowych, w tym pielęgnowanie więzi osób starszych z ich rodzinami- liczba inicjatyw skierowanych do rodzin w zakresie integrowania pokoleń

Opis:

Liczba inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym o zasięgu lokalnym, dzielnicowym i miejskim, w tym spotkania, uroczystości, pikniki, festyny, działania wspierające inicjatywy międzypokoleniowe, projekty, inicjatywy skierowanych do rodzin w zakresie integrowania pokoleń – ok. 700.

Szkoły i przedszkola zapraszały babcie, dziadków i rodziców dzieci do czytania dzieciom bajek, książek itp. w ramach kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”, organizowały warsztaty świąteczne, podczas których wykonywały wspólnie ozdoby/dekoracje świąteczne oraz przekąski świąteczne, organizowały uroczystości z okazji Dnia Babci i Dziadka, z okazji obchodów świąt narodowych np. Konstytucji 3 Maja, Narodowego Dnia Niepodległości (występy artystyczne, upominki dla babć i dziadków, życzenia oraz poczęstunek), współpracowały z Domami Pomocy Społecznej, Szkołą SuperBabci i SuperDziadka, Teatrem „Bajarka”.

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zorganizował ponad 100 inicjatyw mających na celu wzmacnianie integracji międzypokoleniowej. Były to m.in. spotkania z okazji „Dnia Babci i Dziadka”, inicjatywy „Wielkanocne Inspiracje”, „Gwiazdka dla Seniora”, „Świąteczne drzewko międzypokoleniowe”, „Nasze wspólne choinki” oraz „Dar Czasu – Dar Serca”, spotkania integracyjne pn. „Chcesz wiedzieć jak żyli i w co się bawili nasi przodkowie?”, „Święto pieczonego ziemniaka”, koncert wokalnie-taneczny „Barwy Jesieni”, wielopokoleniowe kolędowania, spotkania opłatkowe, festyny pn. „Energia pokoleń”.

Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” jest jednym z trzech operatorów miejskiego Programu „Dzielnice Kultury – Program Rozwoju Kultury w Dzielnicach Lublina”. Proponowane działania koncentrują się wokół czterech idei – osi programu. Jedną z nich jest Kultura dla Seniora. Oś ma wspierać istniejące Kluby Seniora, rozwijać dostępną i tworzyć nową ofertę kulturalną oraz popularyzować działania mające na celu włączanie seniorów w kulturę 2.0. Istotnym elementem działań było w 2017 r. poszukiwanie możliwości wykorzystania potencjału, wiedzy i doświadczenia osób dojrzałych oraz budowania pomostów międzypokoleniowych, np. poprzez aktywne uczestnictwo seniorów w programach wolontariackich i edukacyjnych.

Zespół Szkół nr 5 brał udział w projekcie „Katyń – ocalić od zapomnienia”, który miał na celu pielęgnowanie pamięci wśród młodzieży o zamordowanych bohaterach. Na obchody tej uroczystości zaproszeni byli bliżsi i dalsi członkowie rodziny zamordowanych bohaterów.

Inicjatywą, która w szczególnie sposób pielęgnuje wartość dialogu międzypokoleniowego był projekt organizowany przez bibliotekę szkolną „Historia w moim domu i w mojej rodzinie”. Uczniowie odszukiwali informacje o swojej rodzinie, nawet kilka pokoleń wstecz, podkreślając wartość i zasoby osób starszych w rodzinie oraz więź z nimi.

Spółeczność Zespołu Szkół Samochodowych im. Stanisława Syroczyńskiego w Lublinie czynnie uczestniczyła przy organizacji Festynu Rodzinnego w dzielnicy Wieniawa w dniu 07.06.2017 r., który odbył się na terenach przyległych do Galerii Labirynt. Szkoła przygotowała i przeprowadziła konkurs dotyczący historii lubelskiej motoryzacji, zorganizowała wystawę sportowych samochodów (przy współpracy Automobilklubu Lubelskiego) oraz konkurs polegający na rozpoznawaniu elementów pojazdów samochodowych. W przygotowanych przedsięwzięciach każdy mógł wziąć udział, bez względu na wiek. Festyn okazał się dobrym sposobem do międzypokoleniowego spotkania lokalnej społeczności.

Młodzież Gimnazjum nr 5 uczestniczyła w wykładach organizowanych przez Uniwersytet Trzeciego Wieku. Nauczyciele i młodzież przygotowali „Wieczór poezji W. Szymborskiej”, w którym wzięli udział dziadkowie i babcie uczniów, a także nauczyciele i emerytowani pracownicy szkoły oraz seniorzy zamieszkali w okolicy szkoły.

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 30 wzięli udział w konkursie literackim ["Dziadkowie-Wnukom, Wnukowie-Dziadkom"](#) zorganizowanym przez Stowarzyszenie "Terraz Senioras", Zespół Ośrodków Wsparcia i Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów. Uczniowie wzięli udział w Finałowym Koncercie Galowym, który odbył się w Centrum Kultury w Lublinie.

Państwowe Szkoły Budownictwa i Geodezji zorganizowały spotkanie z pensjonariuszem Domu Pomocy Społecznej, dotyczące problemów osób starszych i niepełnosprawnych. Młodzież dowiedziała się o problemach, z którymi borykają się na co dzień osoby starsze i niepełnosprawne ruchowo. Poruszono temat barier architektonicznych i komunikacyjnych. Podkreślono niezbędną rolę obecności młodych ludzi w wolontariacie. Uczniowie mieli możliwość zadawania pytań i wymiany doświadczeń w relacjach z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Przedszkole nr 76 zaprosiło dziadków dzieci, aby wykonać wspólnie albumy „Lublin moje miasto”. Prace przekazane zostały do środowiskowego Domu Samopomocy przy Al. Racławickich w Lublinie. Przedszkole nawiązało współpracę z Ośrodkiem Adaptacyjnym - Centrum Dniennego Pobytu dla Seniorów ul. Poturzyńska – zaprezentowano różnorodne programy artystycznych dla seniorów. Przeprowadzono warsztaty dla dzieci przez jedną z babć – pokaz dziergania na drutach i szydełku.

Zespół Szkół nr 10 w Lublinie, w skład którego wchodzi XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru i Gimnazjum nr 8 im. Grażyny Chrostowskiej współpracuje ze Związkiem Sybiraków Oddział w Lublinie. Zesłańcy Sybiru i kombatanci uczestniczyli jako honorowi goście we wszystkich uroczystościach szkolnych oraz wielokrotnie spotykali się z uczniami. Odbyło się pięć spotkań, które były cennymi lekcjami „żywej historii” dla młodzieży. Uczniowie występowali w poczie sztandarowym Sybiraków, opiekowali się i towarzyszyli Zesłańcom Sybiru na co dzień oraz podczas uroczystości rocznicowych (rocznica agresji ZSRR na Polskę, rocznica masowych deportacji Polaków na Syberie, rocznica powstania Stowarzyszenia Środowisko Borowicza - Sybiraków) i ogólnopolskich (Międzynarodowym Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku, Marszu Pamięci Golgoty Wschodu we Wrocławiu).

Szkoła Podstawowa nr 25 zorganizowała akcję „Kto czyta, żyje wielokrotnie” - w ramach Tygodnia Językowego seniorzy czytali fragmenty swoich książek z dzieciństwa. We współpracy z UTW „Szkoła Babć i Dziadków” – zaprezentowano przedstawienie „Lubelskie Legendy”. Odbyło się spotkanie Babci z uczniami w świetlicy szkolnej – opowieść „Szkoła dawniej i dziś” oraz spotkanie ze Śpiewającymi Babkami. Seniorzy wzięli udział w corocznej akcji - Dyktando o Pióro Dyrektora Szkoły. „Niech każdy dzień będzie dniem życzliwości i przyjaźni” - w ramach tygodnia życzliwości i tolerancji we wszystkich klasach odbyły się lekcje wychowawcze na temat tolerancji także międzypokoleniowej i życzliwości wobec ludzi starych.

Zespół Szkół Elektronicznych podczas Świąta Obrońców Lublina gościł na uroczystym spotkaniu przedstawicieli Obrońców Lublina września 1939, przedstawicieli Związku Sybiraków, przedstawicieli Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej, przedstawicieli Załogi s/y Zawisza Czarny Żeglarze Ziemi Lubelskiej, przedstawicieli WSW w Lublinie, Wice Prezesa Stowarzyszenia AK-Win Zaporzczycy Bełżyce. 14 listopada zorganizowano Uroczystą Wieczornicę z okazji Świąta Odzyskania Niepodległości. Wśród zaproszonych gości był przedstawiciel Koła Kombatantów pan pułkownik Władysław Rokicki, kapitan Armii Krajowej pan Zdzisław Bednarczyk.

Przedszkole nr 56 współpracowało z Lubelską szkołą SuperBabć i SuperDziadków. Miały miejsce spotkania czytelnicze z udziałem dzieci i seniorów „Nasze ulubione bajeczki”, rozbudzające dziecięce zainteresowania literaturą, wzmacniające więzi międzypokoleniowe. Przedszkole zorganizowało Dzień Babci i Dziadka - uroczystości z okazji święta seniorów, „Choinka w naszej sali”- rodzinne spotkania integracyjne-warsztatowe, „Szatkowanie kapusty”- zabawy muzyczno-ruchowe, przyspiewki ludowe śpiewane przy pracy, „Pyszne zdrowe koktajle owocowe”- zajęcia kulinarne zorganizowane przy współudziale seniorów, „Pieczemy ciasteczka” - zajęcia kulinarne - poznanie przepisu, poznanie kolejności wykonywanych czynności, przypomnienie zasad bezpieczeństwa. Zorganizowano zajęcia edukacyjne o tematyce dotyczącej rodziny, relacji międzypokoleniowych, roli dziadków w życiu młodego pokolenia, kształtowanie systemu wartości, przekazywania relacji z wydarzeń rodzinnych, historycznych itp.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów zorganizował 25 inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym o zasięgu lokalnym i miejskim (spotkania, uroczystości, pikniki, festyny).

Młodzieżowy Dom Kultury „Pod Akacją” przygotował spektakl teatralny w wykonaniu ukraińskiego zespołu teatralnego dla seniorów i rodzin, uczestników zajęć w MDK oraz trzy warsztaty: dwa plastyczne, jeden szachowy. Muzyczny koncert noworoczny z okazji Dnia Babci i Dziadka odbył się w styczniu - wystąpiły dzieci uczęszczające na zajęcia do MDK. Widownię stanowiły trzy pokolenia rodzin: dziadkowie, rodzice i dzieci.

Przedszkole nr 54, w ramach integracji międzypokoleniowej, współpracuje z Centrum Usług Socjalnych przy ul. Lwowskiej 28. W styczniu dzieci wykonały i wręczyły upominki podopiecznym CUS z okazji Dnia Babci i Dziadka. W kwietniu zorganizowano w przedszkolu wiosenne warsztaty plastyczno - techniczne z podopiecznymi CUS. Dnia 9 listopada dzieci z przedszkola obejrzały przedstawienie w wykonaniu podopiecznych z CUS pt. „Jaś i Małgosia”. W listopadzie miał miejsce koncert patriotyczny w wykonaniu Teatryku Przedszkolaka „Kurtynka” oraz występ podopiecznych z CUS. Goście zaprezentowali się w przedstawieniu teatralnym pt.: „Kopciuszek”, które miało charakter żartobliwy, dowcipny i bardzo pouczający. W grudniu wykonano i wręczono upominki z okazji Świąt Bożego Narodzenia podopiecznym CUS.

Przedszkole nr 50 wraz z Komendą Miejską Policji w Lublinie, DPS „Kalina”, Prawosławnym Domem Opieki Społecznej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej w Lublinie oraz Radą Rodziców zrealizowało projekt „Jestem przedszkolakiem – mieszkam w Lublinie”, który miał na celu rozwijanie postaw patriotycznych związanych z edukacją regionalną oraz pielęgnowanie wartości rodzinnych w połączeniu z wartościami kulturowymi i wspólnoty lokalnej. Organizowano wycieczki edukacyjno - krajoznawcze „Z Babcią i Dziadkiem poznajemy Lublin”. Przygotowano rodzinny konkurs fotograficzny „Piękne zakątki Lublina” oraz rodzinny konkurs plastyczny „Wielkanocna ozdoba” z udziałem dzieci, rodziców i seniorów. Przedszkole współpracowało z Domem Pomocy Społecznej „Kalina” oraz z Prawosławnym Domem Opieki Społecznej Diecezji Lubelsko – Chełmskiej w Lublinie – odbyły się występy artystyczne dla pensjonariuszy Domów Opieki Społecznej w wykonaniu dzieci z przedszkola, wręczanie upominków. Pensjonariusze z Domu Pomocy Społecznej „Kalina” poprowadzili warsztaty plastyczne dla dzieci: „Wielkanocne ozdoby”, „Lalki szmacianki”.

W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2 w Lublinie odbyły się dwa spotkania integracyjne o charakterze międzypokoleniowym: „Familijna sobota” i obchody Dnia Osób z Zespołem Downa. W trakcie tych spotkań uczniowie, ich rodzice i dziadkowie uczestniczyli w prezentacjach artystycznych, brali udział w grach i rywalizacjach sportowych, zabawach integracyjnych oraz wspólnym poczęstunku. W ramach zajęć kształtujących więzi z osobami starszymi w klasach młodszych zorganizowane zostały uroczystości z okazji Dnia Babci i Dziadka. Z okazji Narodowego Święta Niepodległości odbył się koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu seniorów. W ramach obchodów Tygodnia Dialogu Międzypokoleniowego seniorzy z Centrum Dniennego Pobytu dla Seniorów wystawili sztukę muzyczno - teatralną dla dzieci i młodzieży z SOSW nr 2 w Lublinie uczących się przy DOA dla Dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną przy ul. Poturzyńskiej. Spotkanie zakończyło się wspólnym poczęstunkiem i muzykowaniem. W kwietniu odbyło się literackie spotkanie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną uczących się w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2 w Lublinie ze swoimi dziadkami i babciami. Zaproszeni goście czytali dzieciom wiersze J. Tuwima i "Piegowate opowiadania" R. Piątkowskiej. Podczas spotkania wspólnie wykonano pracę plastyczną techniką origami z koła pt. "Portrety dla seniorów". Spotkanie zakończyło się wspólnymi rozmowami przy herbacie i ciastkach. Uczniowie dwóch klas starszych brali udział w Międzypokoleniowym Korowodzie w dniu 28.04.2017 r.

Gimnazjum nr 17 zaprezentowało seniorom z Dniennego Centrum Aktywności realizowane przez młodzież projekty edukacyjne: "Śladami legend lubelskich", "700 lat lokacji Lublina", "Czy wiesz ile chemii jesz?" - zajęcia prozdrowotne, wspólne przygotowanie posiłku. Przygotowano wystawę "Lublin na starej fotografii".

C.3.4.7. Organizacja zajęć informacyjno-edukacyjnych dla młodzieży dotyczących problemu starzenia się i starości

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki edukacyjne• instytucje kultury
Wskaźniki:	-liczba zajęć informacyjno-edukacyjnych dla młodzieży dot. problemu starzenia się i starości - 62

C.4. Zwiększanie efektywności działań poprzez współpracę instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych

C.4.1. Rozszerzanie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych

C.4.1.1. Realizacja wspólnych przedsięwzięć realizowanych z udziałem jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, instytucji kulturalnych, edukacyjnych, podmiotów ekonomii społecznej, organizacji pozarządowych, środowisk naukowych i mediów na poziomie lokalnym itd.

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Zespół Ośrodków Wsparcia• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki edukacyjne, sportowe• instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba wspólnych przedsięwzięć z udziałem Samorządu miasta Lublin, instytucji kulturalnych, edukacyjnych, NGO, środowisk naukowych, mediów i seniorów – 91

C.4.1.2. Realizacja projektów i programów mających na celu partnerską współpracę różnych instytucji na rzecz i z udziałem seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Zespół Ośrodków Wsparcia• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki edukacyjne, sportowe• instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba przedsięwzięć z udziałem seniorów – ponad 100

C.4.1.3. Rozwój idei miejsc i inicjatyw przyjaznych seniorom

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Zespół Ośrodków Wsparcia• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• jednostki organizacyjne Urzędu Miasta• placówki edukacyjne, sportowe• instytucje kultury
Wskaźnik:	- projekty i inicjatywy przyjazne seniorom

Opis:

Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” realizował projekt *Kultura Bardzo Dostępna* skierowany do seniorów, współfinansowany ze środków MKiDN. Dzięki projektowi Seniorzy stali się aktywnymi odbiorcami oferty kulturalnej, odwiedzili miejsca związane z polskim dziedzictwem narodowym, brali udział w wydarzeniach (spektaklach, wystawach) kulturalnych, poznali dzieła o wysokiej wartości artystycznej, utrwalili wiedzę o historii i tradycji swojego regionu, nabyli nowe kompetencje oraz doświadczenia jako odbiorcy kultury, odkryli w sobie nowe umiejętności artystyczne. Seniorzy dowiedzieli się, gdzie w ich miejscu zamieszkania jest realizowana oferta dla seniorów i potrafią z niej skorzystać i ją współtworzyć.

Biuro – Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej w 2017 r. zrealizowało osiem inicjatyw w celu aktywizacji środowiska lubelskich seniorów.

Z okazji Lubelskiego Dnia Babci i Dziadka, zorganizowano spotkanie pt. ... dziękuję Ci Babciu, dziękuję Ci Dziadku...". W części artystycznej zaprezentowały się dzieci z Lubelskiej Szkoły Jazu, Akademii Talentów oraz specjalny gość, Mariusz Matera. W części merytorycznej miały miejsce 3 prelekcje. Prof. dr hab. Stanisława Steuden, z Katedry Psychologii Klinicznej Dorosłych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II omówiła zagadnienie społecznej roli babci i dziadka. Działalność pierwszej w Polsce Szkoły SuperBabci i SuperDziadka zaprezentowała dr Zofia Zaorska. Dr Wiesław Poleszak, z Pracowni Psychoprofilaktyki i Pomocy Psychologicznej, Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie przedstawił potrzeby i oczekiwania wnuków wobec dziadków we współczesnych czasach. Wszystkie Babcie i wszyscy Dziadkowie otrzymali piękne laurki wykonane przez dzieci z Przedszkola Nr 49 w Lublinie, Szkoły Podstawowej Nr 6 w Lublinie i Społecznej Szkoły Podstawowej im. S.F. Klonowica w Lublinie. Uczestnicy spotkania mieli możliwość obejrzenia wystawy przygotowanej przez osoby zaangażowane w projekt „Lubelskie ścieżki dziadków i wnuków”, przygotowanej przez superBabcie w 2016 roku w ramach Programu „Dzielnice Kultury”. Dużą atrakcją stanowiła część wystawiennicza z udziałem następujących podmiotów: Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie, Komenda Miejska Policji w Lublinie, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Okręgowy w Lublinie, Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty, Szkoła SuperBabci i SuperDziadka.

W dniach 24-28 kwietnia, z inicjatywy Miasta Lublin, zorganizowano Tydzień Dialogu Międzypokoleniowego pod hasłem „Lublin łączy pokolenia”. Podczas uroczystej Gali inauguracyjnej Tydzień Dialogu Międzypokoleniowego dr Krzysztof Żuk wręczył medale 700-lecia osobom zasłużonym dla najstarszych mieszkańców Lublina. Galę uświetnił koncert KOCHAJ DALEJ.

W ramach Tygodnia Dialogu Międzypokoleniowego 25 kwietnia 2017 r. w Galerii Olimp w Lublinie odbył się wyjątkowy, międzypokoleniowy pokaz mody "Odczaruj Jesień Życia". Razem z seniorami zaprezentowali się też najmłodsze modele aby dać wyraz więzi łączącej pokolenia mieszkańców naszego Miasta. Modelki i modele pokazali się w eleganckich strojach wizytowych, efektownych kreacjach wieczorowych, oficjalnych, klasycznych stylizacjach biznesowych ale też w ubiorach na co dzień. Zaprezentowali również elegancki makijaż a także stylowe jak również fantazyjne fryzury. Na gości czekało Miasteczko dla Seniorów, w którym znalazło się wiele interesujących ofert. Wszyscy mogli skorzystać z profesjonalnych porad kosmetyczki, fryzjera, stylisty, wizażysty czy dietetyka. Była też okazja na sprawdzenie swojego stanu zdrowia – mierzenie ciśnienia, poziomu glukozy, składu masy ciała oraz PEF (szczytowy przepływ wydechowy), oferowano naukę samobadania piersi na fantomach oraz informacje dotyczące profilaktyki nowotworów, Seniorzy korzystali z masażu twarzy i dłoni, porad pielęgniarki, komputerowego badania wzroku, nauki podstawowych zasad udzielania pierwszej pomocy.

Swoje punkty w ramach Miasteczka dla Seniorów zorganizowały lubelskie fundacje i stowarzyszenia. Dzięki nim osoby starsze i ich rodziny miały możliwość zapoznać się z ofertą lokalnych instytucji, które prowadzą działania na rzecz aktywizacji seniorów oraz świadczą pomoc w sprawach, które są im bliskie. Podczas tego wydarzenia można było skorzystać z oferty punktu informacyjnego Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ, w którym wydawane były dane dostępne do systemu ZIP. Można było tam otrzymać również Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ). Ponadto Lubelski Oddział NFZ udzielał informacji na temat bezpłatnych leków dla osób po 75 roku życia oraz bezpłatnych programów profilaktycznych.

W dniu 26 kwietnia, w ramach Tygodnia Dialogu Międzypokoleniowego, odbyła się debata pod tytułem: "Lublin Inspiracją (od) pokoleń". Dyskusję merytoryczną na temat dialogu międzypokoleniowego poprzedziło wprowadzenie historyczne w wykonaniu pana Krzysztofa Styczyńskiego, pedagoga z III LO im. Unii Lubelskiej. Była to swoista refleksja na temat przeszłości Lublina jako miejsca integrującego pokolenia. Następnie odbyły się dwa panele dyskusyjne na temat: czym jest dialog międzypokoleniowy oraz jak podtrzymywać i rozwijać dialog międzypokoleniowy - przełamywanie barier.

27 kwietnia w Centrum Spotkania Kultur odbył się koncert WIELKA MOC UŚMIECHU z okazji wręczenia Orderu Uśmiechu pani Alicji Barton przez p. Marka Michalaka, Kanclerza Międzynarodowej Kapituły Orderu Uśmiechu, w obecności innych Kawalerów Orderu Uśmiechu.

Korowód Międzypokoleniowy (28 kwietnia) zakończył Tydzień Dialogu Międzypokoleniowego w Lublinie. Korowód wyruszył spod Archikatedry Lubelskiej i zakończył się pod lubelskim Ratuszem. W przemarszu wzięło udział ok. 300 uczestników, w tym seniorzy i przedstawiciele lubelskich przedszkoli i szkół podstawowych, którzy przebrani byli w stroje historyczne i stroje w barwach Miasta. Były transparenty i balony w kolorach miasta. Korowód zakończył się odegraniem lubelskiego hejnału oraz odśpiewaniem hymnu międzypokoleniowego pt.: Most Pokoleń. Korowód to najbardziej spektakularne wydarzenie Tygodnia Dialogu Międzypokoleniowego. To symbol łączenia pokoleń i budowania więzi oraz doskonała okazja do zaprezentowania się różnych środowisk i instytucji: szkół, przedszkoli, stowarzyszeń, muzycznych zespołów itp.

VI Lubelskie Dni Seniora odbyły się w terminie 5 – 9 czerwca. Wydarzeniom organizowanym w tym czasie przyświecał jeden cel: upowszechnianie idei aktywności społecznej seniorów i integracja międzypokoleniowa - zachęcanie do aktywnego stylu życia, poszerzania wiedzy i rozwijania swoich pasji. Seniorzy mieli do wyboru ponad 200 wydarzeń o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, zdrowotnym, sportowym itp. Były to m.in. spotkania tematyczne, koncerty, warsztaty fotograficzne, spektakle teatralne, projekcje filmowe, turnieje warcabowe, warsztaty komputerowe, warsztaty plastyczne, wykłady, prezentacje multimedialne, spotkania autorskie, gry integracyjne, czytanie poezji, spotkania muzyczno-kabaretowe. Seniorzy korzystali z bezpłatnych badań i konsultacji medycznych tj. badań słuchu, konsultacji fizjoterapeutycznych, dermatokonsultacji, treningów pamięci, porad dietetyka, konsultacji z zakresu kosmetyki i fryzjerstwa, badania wzroku.

Uroczyste zakończenie VI Lubelskich Dni Seniora w Filharmonii Lubelskiej uświetnił koncert Krzysztofa Krawczyka, który wykonał swoje największe przeboje.

23 października w Teatrze Muzycznym w Lublinie odbyła się szósta edycja Konkursu „Miejsce Przyjazne Seniorom”. Celem tej inicjatywy jest wyróżnienie takich miejsc w Lublinie, w których standardy obsługi osób starszych są dostosowane do ich potrzeb i oczekiwań. Kapituła Konkursowa wybrała 83 podmioty, które otrzymały specjalne certyfikaty. Wśród nich instytucje kultury i rozrywki, biblioteki publiczne, organizacje pozarządowe o profilu społecznym, placówki medyczne i sportowe. Łącznie od roku 2012 przyznano 285 certyfikatów "Miejsca Przyjaznego Seniorom".

C.4.1.4. Utworzenie systemu rejestracji działań podejmowanych na rzecz seniorów przez poszczególne instytucje i organizacje

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba rekordów w systemie rejestracji działań podejmowanych na rzecz seniorów W 2017 r. działanie nie zostało zrealizowane.

Opis:

Biuro – Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej prowadzi zakładkę na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin – Seniorzy. W Aktualnościach na bieżąco umieszczane były informacje nt. działań podejmowanych i zrealizowanych na rzecz seniorów przez poszczególne instytucje i organizacje.

C.4.1.5. Organizowanie konferencji, spotkań informacyjnych, akcji medialnych na temat podejmowanych działań w społecznościach lokalnych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba konferencji, akcji medialnych nt. działań senioralnych podejmowanych w społecznościach lokalnych - 11

C.4.2. Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w realizacji usług świadczonych na rzecz osób starszych

C.4.2.1. Tworzenie dogodnego klimatu do zakładania i prowadzenia organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• Biuro - LCAO
Wskaźniki:	- liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych – 80

C.4.2.2. Zlecenie organizacjom pozarządowym usług publicznych z zakresu pomocy społecznej w obszarze wsparcia osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• Urząd Miasta
Wskaźniki:	- liczba zleconych usług publicznych z zakresu pomocy społecznej - 1

C.4.3. Współpraca instytucji i organizacji w zakresie upowszechniania informacji o oferowanych usługach na rzecz osób starszych

C.4.3.1. Upowszechnianie informacji na temat podejmowanych działań prosenioralnych przez różne instytucje

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta
Wskaźniki:	- wydarzenia senioralne, materiały reklamowe, kampanie promocyjne, ulotki, foldery

Opis:

Biuro – Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej jest miejscem planowania, organizacji i koordynacji wielu działań i inicjatyw na rzecz seniorów a także upowszechniania informacji na temat podejmowanych działań prosenioralnych m.in. poprzez umieszczanie na stronie internetowej UML. W 2017 r. przy realizacji Lubelskich Dni Seniora (ok. 100 podmiotów) zamówiono plakaty oraz harmonogramy wydarzeń LDS. Przy Ratuszu działał punkt informacyjny dla seniorów. Wydrukowano ulotki informacyjne nt. Programu „Lublin Strefa 60+” obejmującego Lubelską Kartę Seniora i usługę Telewsparcia 60+. W czerwcu wydrukowany został Informator Lubelskiej Karty Seniora zawierający ofertę 135–ciu miejsc, które poprzez propozycje różnorodnych zniżek umożliwiają aktywne spędzanie czasu wolnego czy rozwijanie zainteresowań. Na terenie budynku Biura umieszczone są tablice informacyjne i ekspozytory na ulotki i foldery organizacji, instytucji, firm oferujących m.in. wieloaspektową aktywizację, rozwój osobisty oraz nabywanie nowych umiejętności.

MOPR zrealizował 7 działań na rzecz seniorów, przy realizacji których przygotowywane były zaproszenia i plakaty.

C.4.3.2. Opracowanie modelu międzyinstytucjonalnego przepływu informacji pomiędzy realizatorami usług

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Urząd Miasta
Wskaźniki:	- wdrożenie modelu systemu informatycznego W 2017 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.4.3.3. Opracowanie systemu pozyskiwania i segregowania danych dotyczących sytuacji i potrzeb osób w wieku 60+

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Urząd Miasta
Wskaźniki:	- wdrożenie systemu pozyskiwania i segregowania danych dot. sytuacji i potrzeb osób w wieku 60+ W 2017 r. działanie nie zostało zrealizowane.

C.4.3.4. Tworzenie tematycznych stron i portali internetowych dotyczących ofert aktywizujących dla osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • Urząd Miasta
Wskaźniki:	- tematyczne strony i portale internetowe dotyczące ofert aktywizujących dla osób starszych

Opis:

Biuro - LCAO prowadzi zakładkę na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin – Seniorzy (Aktualności, Co, Gdzie, Kiedy). Umieszczane są tam wszystkie bieżące informacje i ogłoszenia dotyczące kultury, sportu i rozrywki.

C.4.3.5. Rozwój systemu zniżek w ramach Lubelskiej Karty Seniora i pozyskiwanie nowych partnerów do współpracy

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• Biuro - LCAO
Wskaźniki:	- liczba porozumień z partnerami współpracującymi w ramach Lubelskiej Karty Seniora

Opis:

W 2017 r. liczba porozumień wzrosła o 45 w porównaniu do 2016 r.

C.4.3.6. Wspieranie partnerskich inicjatyw na rzecz osób w wieku 60+

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie• organizacje pozarządowe• Urząd Miasta
Wskaźniki:	- liczba wydarzeń i inicjatyw na rzecz osób w wieku 60+ - liczba partnerów zewnętrznych W 2017 r. nie było prowadzonych statystyk w w/w zakresie.

C.4.4. Organizacja inicjatyw promujących aktywność i pozytywny wizerunek seniorów w społeczeństwie

C.4.4.1. Promowanie pozytywnego wizerunku seniora w środowisku dzieci i młodzieży

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba inicjatyw promujących pozytywny wizerunek seniora w środowisku dzieci i młodzieży - 700

Opis:

Placówki oświatowe organizowały różnorodne sytuacje edukacyjne, które ukazywały pozytywny wizerunek osób starszych, uczyły dzieci poprawnych zachowań wobec osób starszych, liczenia się z ich odczuciami i potrzebami oraz przestrzegania zasad i norm obowiązujących w kontaktach z dorosłymi – np. z babcią, dziadkiem, wyrażania współczucia i zrozumienia dla ich problemów, uczyły odczuwania empatii oraz chęci udzielania wsparcia osobom słabszym i potrzebującym pomocy, rozumienia roli i wiążących się z nią zadań jako członka rodziny – wnuczek - wnuczka.

C.4.4.2. Organizowanie kiermaszów, wystaw prac plastycznych i innych wytworzonych przez seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba zorganizowanych kiermaszów, wystaw prac plastycznych promujących aktywność seniorów - 21

C.4.4.3. Umożliwienie prezentacji działalności artystycznej, twórczej i kulturalnej seniorów

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba wydarzeń artystycznych - ponad 200

C.4.4.4. Współpraca z mediami w zakresie działań podejmowanych na rzecz osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe
----------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- objęcie opieką medialną wydarzeń, artykuły prasowe

Opis:

Lubelskie media, zarówno prasa, radio jak i telewizja aktywnie włączały się w działania realizowane na rzecz seniorów. Relacje z wydarzeń kulturalnych, sportowych i inicjatyw były na bieżąco zamieszczane na łamach prasy oraz pozytywnie komentowane w telewizyjnych programach informacyjnych.

C.4.4.5. Organizacja konferencji, spotkań i innych wydarzeń prezentujących i promujących aktywność osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba konferencji, spotkań i innych wydarzeń prezentujących i promujących aktywność osób starszych – ok. 100

C.4.4.6. Prezentacja dobrych praktyk w dziedzinie aktywności osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba wydarzeń promujących tworzenie przyjaznej przestrzeni dla seniorów - 700

C.4.4.7. Opracowywanie i prowadzenie kampanii medialnych i akcji społecznych promujących wolontariat osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba kampanii medialnych i akcji społecznych promujących wolontariat osób starszych - 3

C.4.4.8. Działania promocyjne tj. wydawanie publikacji, filmów, audycji itp. promujących aktywność i dobry wizerunek osób starszych

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- liczba działań promocyjnych w formie publikacji, filmów, audycji itp. promujących aktywność i dobry wizerunek osób starszych - 73

C.4.4.9. Działania na rzecz promowania pozytywnego wizerunku osoby starszej – realizacja kampanii informacyjnych i społecznych poprawiających wizerunek osób starszych i poruszających istotne kwestie społeczne związane ze starością

Realizatorzy:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Ośrodków Wsparcia • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie • organizacje pozarządowe • jednostki organizacyjne Urzędu Miasta • placówki edukacyjne, sportowe • instytucje kultury
Wskaźniki:	- zrealizowane działania na rzecz promowania pozytywnego wizerunku osoby starszej

Opis:

W 2017 r. Biuro – LCAO zrealizowało 8 działań na rzecz promowania pozytywnego wizerunku osoby starszej. Obok Programu „Lublin Strefa 60+” wspierającego i wzmacniającego aktywność społeczną seniorów, a także poprawiającego jakość życia tej grupy społecznej, zrealizowano działania np. Lubelskie Dni Seniora, konkurs „Miejsce Przyjazne Seniorom” czy Tydzień Dialogu Międzypokoleniowego, które udowadniają, że seniorzy zaczynają być postrzegani jako osoby pełne życia, optymistycznie nastawione do świata, zadbane i ambitne, zdolne do rozwoju i samorealizacji.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zorganizował Dzień Otwartych Drzwi w Domu Pomocy Społecznej „Betania” chcąc przełamać stereotypy i utartą opinię o Domach Opieki. Mieszkający tam seniorzy korzystają m.in. z zabiegów rehabilitacyjnych zgodnie z zaleceniami lekarza, opieki i wsparcia psychologa, możliwości indywidualnego rozwijania talentów i zainteresowań poprzez uczestnictwo w terapii zajęciowej, aktywnej formy rehabilitacji i rekreacji poprzez uczestnictwo w organizowanych imprezach kulturalnych, rekreacyjnych i wycieczkach a także korzystają z biblioteki (również multimedialnej – książki na płytach CD, na odtwarzaczach mp3).

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych zorganizowało XI edycję Konkursu o Medal Prezydenta Miasta Lublin dla osób oraz instytucji i organizacji wyróżniających się osiągnięciami lub realizowanymi przedsięwzięciami na rzecz aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych a także V Lubelskie Targi Aktywności Osób Niepełnosprawnych. Głównym elementem Targów była część wystawiennicza połączona z kiermaszem prac osób niepełnosprawnych. Swoją ofertę zaprezentowało 81 wystawców, w tym firmy i pracodawcy, instytucje i organizacje realizujące projekty szkoleniowe kierowane do osób z niepełnosprawnościami, placówki terapeutyczne, edukacyjne oraz organizacje pozarządowe o społecznym profilu działalności. Odbyła się także debata pt.: „700 lat Miasta i 5 lat Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych – osoby niepełnosprawne w Lublinie wczoraj dziś i jutro”. Przez cały czas trwały warsztaty rękodzielnicze, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Tragom towarzyszyły galerie prac plastycznych: pana Jacka Zdanowskiego a także przygotowana przez PFRON wystawa „Sztuka Osób Niepełnosprawnych” oraz występy artystyczne. W obu wydarzeniach uczestniczyły również osoby niepełnosprawne w wieku senioralnym.

Dodatkowy opis pkt 4.1.3